

**KANTONALNA
PRIVREDNA
KOMORA TUZLA**

**BROJ 6-8/21,
juni-avgust
2021. godine**

KOMORSKI INFORMATOR

**ODRŽANA XV REDOVNA
SJEDNICA UPRAVNOG
ODBORA**

**„NIJE OTKAZAN NITI
JEDAN LET“**

**PREDSTAVLJENI DETALJI
NOVOG ZAKONA O
CARINSKOJ POLITICI BIH**

 HELVETAS
BOSNIA AND HERZEGOVINA

**POČELA OBUKA PRVE
GUPE POLAZNIKA ZA
OBAVLJANJE POSLOVA
ARMIRAČA**

Komorski informator

Uvod

Poštovani čitaoci!

Iako ljetni period uglavnom karakteriše smanjen obim aktivnosti, Komorski informator donosi veliki broj informacija o događajima u toku ljetnih mjeseci.

Kada su u pitanju aktivnosti komorskih udruženja i tijela, vrijedno je pomenuti da je održana XV redona sjednica Upravnog odbora Komore i redovna sjednica Odbora Udruženja turističkih agencija. Bilježimo aktivnosti u Udruženju za poljoprivredu i prehrambenu industriju, Udruženju za građevinarstvo industriju građevinskog materijala, Udruženju za promet i komunikacije.

Domaćin redovnoj sjednici komorsko UO bila je dugogodišnja članica Komore, firma „Grin“ d.o.o. Gračanica.

Na sjednici Odbora Udruženja turističkih agencija u proširenom sazivu, bilo je riječi o dezinformacijama koje su se pojavile u medijima, o navodnom odgađanju letova i turističkih aranžmana.

Na sjednici Odbora Udruženja za poljoprivredu i prehrambenu industriju Kantonalne privredne komore Tuzla, zaključeno je da se kantonalnom ministarstvu i skupštinskoj Komisiji za poljoprivredu predloži povećanje sredstava potrebnih za podršku poljoprivedi Tuzlanskog kantona.

Kantonalna privredna komora Tuzla u okviru projekta „Izgradnja standarda kvaliteta u obrazovanju odraslih“ kojeg realizuje sa Privrednom komorom Kantona Sarajevo i Privrednom komorom Zeničko – dobojskog kantona, a kojeg finansijski podržavaju Fondacija Helvetas – Moja budućnost i Federalni zavod za zapošljavanje, započela je obuku prve grupe od 9 nezaposlenih osoba za obavljanje poslova armirača.

U Ministarstvu trgovine, turizma i saobraćaja održan je sastanak sa prijevoznicima iz oblasti javnog linijskog i vanlinijskog prijevoza putnika sa područja Tuzlanskog kantona, na temu pružanja finansijske pomoći od strane Vlade Tuzlanskog kantona za saniranje posljedica uzrokovanih pandemijom korona virusa u oblasti javnog prijevoza putnika.

Izdanje Komorskog informatora donosi još niz zanimljivih informacija i vijesti vezanih za privredu Tuzlanskog kantona, Federacije i Bosne i Hercegovine. Tu su i vijesti vezane za firme članice Komore a posebno raduje najava održava niza sajamskih manifestacija do kraja godine. No, koliko god je neophodan direktan “živi” kontakt privredni i privrednicima za razvoj, nova tržišta i nove kontakte, treba sve najave prihvatiti sa dozom opreza. Ne znamo šta novo donosi pandemija.

Kako god, obavještavamo sve firme članice Kantonalne privredne komore Tuzla da smo za njih obezbijedili izložbeni prostor, tradicionalnu zajedničku postavku pod nazivom “Privreda TK” i da nam se što prije jave, prijave i rezervišu svoje mjesto...

Dino Kalesić
gl. i odg. urednik

Komorski informator

Sadržaj

KANTONALNA PRIVREDNA KOMORA TUZLA

KOMORSKI INFORMATOR BROJ 6-8/21, juni-avgust 2021. godine

IZDAVAČKI SAVJET:

1. Nedret Kikanović, član
2. Mirsad Kukić, član
3. Izet Džananović, član
4. Suad Selimović, član
5. Edina Kurtić, član

REDAKCIJSKI KOLEGIJ:

1. Nedret Kikanović, član
2. Almir Mešić, član
3. Edina Kurtić, član
4. Suad Selimović, član

IZDAVAČ:

Kantonalna privredna
komora Tuzla

GL. I ODGOVORNI UREDNIK:

Dino Kalesić

TEHNIČKA PRIPREMA, REPRO I ŠTAMPA:

GRIN d.o.o. Gračanica

ZA ŠTAMPARIJU:

Hariz Altumbabić, direktor

TIRAŽ:

500 primjeraka.

ADRESA:

Trg slobode bb
e-mail: kpktz.ba@bih.net.ba
<http://www.kpktz.ba>

	Održana XV redovna sjednica Upravnog odbora	4
	Najavljena putna deblokada i pomoć obrtima TK	5
	Seminar za pripremanje pravosudnog ispita	6
	Usavršavanje za NO i UO, prijave za novu grupu	7
	„Nije otkazan niti jedan let“	8
	Sastanak kod ministra Bešića	9
	Prihvaćen zahtjev za povećanje sredstava poljoprivredi TK	10
	Predstavljeni detalji novog Zakona o carinskoj politici BiH	12 i 13
	Počela obuka prve gupe polaznika za obavljanje poslova armirača	14 i 15
	Strategija razvoja turizma	16 i 17
	Najava sajamskih aktivnosti	18 i 19
	BiH ispunila i posljednji uvjet za članstvo u Svjetskoj trgovačkoj organizaciji	21
	Iz Vlade Tuzlanskog kantona	26 i 27

Redovna sjednica komorskog tijela...

Održana XV redovna sjednica Upravnog odbora

Domaćin dugogodišnja članica Komore, firma „Grin“ d.o.o. Gračanica

Redovna XV sjednica Upravnog odbora Kantonalne privredne komore Tuzla održana je u proširenom sastavu, uz prisustvo Mevludina Hodžića ministra za privredu u Vladi Tuzlanskog kantona. Domaćin članovima ovog komorskog tijela bila je dugogodišnja članica Komore, firma „Grin“ d.o.o. Gračanica. Nakon što je usvojen predloženi dnevni red a potom i zapisnik sa prethodne sjednice, Adnan Imerović direktor firme „Grin“ d.o.o. Gračanica predstavio je istorijat i aktuelni momenat kolektiva na čijem je čelu. Kako je istaknuto, od osnivanja do danas „Grin“ d.o.o. posluje na istoj lokaciji bez ijednog dana prekida. Iako je od 1958. godine poslovala pod raznim imenima, cijelo vrijeme bavila se grafičkom djelatnošću stalno prateći trendove opremala se i tehnološki i kadrovski. „GRIN“ danas je vodeći pouzdani proizvođač komercijalne papirne i kartonske ambalaže, kaširane ambalaže, etiketa i sl. u BiH. U proizvodnim pogonima „GRIN-a“ instalirana je vrhunska i najsavremenija oprema. U pripremi CTP tehnologija, B-1 format, kao preduslov za vrhunsku štampu. U štampi „Roland 705“, B-1+ formata, sa in line lakiranjem i sušaćima sa toplim i IR zrakama uz potpuno automatsko upravljanje i kontrolu štampe, što je uslov da svaki otisak bude vjeran i isti. Pored navedenog, u pogonima štampe nalazi se „KBA Rapida“, B-2 formata, petobojka, te „Shinohara“, B-3 formata, dvobojna mašina. U doradi oprema za oplemenjivanje vrhunskog otiska folijatskom, slijepim tiskom, brajevim pismom, štancanjem, lijepljenjem sa više tačaka, uvezom u broširani, meki i tvrdi povež. Ovakva tehnologija omogućava izradu veoma široke lepeze grafičkih proizvoda na bazi papira i kartona kao što su od najjednostavnijih tixsanica, memorandum, otpremnica, pozivnica, zatim brošura, kataloga, prospekata, knjiga mekog i tvrdog uveza, monografija, kalendara svih vrsta uveza, letaka, afiša i plakata itd., rečeno je na sjednici. Potpuno je zaokružen proces za štampu i izradu kaširane i komercijalne ambalaže za prehrambenu, hemijsku, farmaceutsku, duhansku, kozmetičku, obućarsku, tekstilnu industriju, izrada etiketa za pivo, alkoholna i bezalkoholna pića, omotnica za konditorsku industriju i sl.

„Stalnim poboljšavanjem tehnologije, procesa i proizvoda spremni smo ispuniti svaku želju i očekivanje kupca. Naša poslovna filozofija ima za cilj pružiti klijentima širok dijapazon usluga štampe na jednom mjestu. Zadovoljstvo naših klijenata smatramo jednim mjerilom našega uspjeha i garancijom dugoročnog poslovanja. Naše opredjeljenje je izrada kvalitetnih proizvoda koji u potpunosti mogu da zadovolje očekivanja klijenata. Naš kvalitet, poslovnost, pouzdanost potvrđuje duga lista naših poslovnih partnera od kojih navodimo neke: AS Group, Oaza, Vispak, Klas, Sprind, Vegafruit, Mlin i pekara d.d. Ljubače, Bosnalijek, Elatec, Bihačka pivovara, Uniqa osiguranje, Farmavita, Fis, Eki MKF, Bosna-Sunce osiguranje, Mladegs pak, Pharmamed, Argeta, Socksmaker, Biljana, Sefo, Hepok, Dita, Mann+Hummel, Motorex, Swity, Gusto E Sapore, BH Telecom, Bimal, Coca Cola, Solana, Eurovip, Marcaffè, Ragusa, Lactalis, Perutnina Ptuj, Transturist, Enker, Konzum, Sparkasse i drugi“, rekao je Adnan Imerović direktor „Grin“ d.o.o. Gračanica.

Nedret Kikanović, predsjednik Kantonalne privredne komore Tuzla je članovima Upravnog odbora predočio Analizu privrednih kretanja na području Tuzlanskog kantona u 2020. godini, dokument koji je izradila i prezentovala javnosti Kantonalna privredna komora Tuzla.

D.K.

Sastanak premijera...

Najavljena putna deblokada i pomoć obrtima TK

Vlada FBiH će izvoz iz TK pomoći narednim transferima - Intenzivirani su i razgovori o putnim pravcima Tuzla-Brčko-Orašje, a zatim Tuzla-Sarajevo

Premijer Federacije BiH Fadil Novalić i federalni ministar raseljenih osoba i izbjeglica Edin Ramić, zajedno s predstavnicima javnih preduzeća "Autoceste FBiH" i "Ceste Federacije BiH", posjetili su Tuzlanski kanton.

Premijer Novalić istakao je da su na sastanku razgovarali o daljim koracima na provođenju projekata koje finansira i sufinansira Vlada Federacije BiH na području Tuzlanskog kantona, kao i zajedničkim projektima sa ovom kantonalnom vladom. Riječ je o izgradnji putne infrastrukture, pomoći nižim niovima vlasti i zdravstvu, te privredi.

„U TK moramo raditi na modernizaciji putne komunikacije, a sve to dolazi u vrijeme kada privodimo kraju projektne i ugovorne aktivnosti na Koridoru Vc. Ovaj kanton je najbrže rastući i najbrže sanira posljedice pandemije koronavirusa, a Vlada FBiH će izvoz iz TK pomoći narednim transferima. Prošle godine smo to uradili sa 73 miliona KM, od čega je 38,9 išlo u budžet, a ostatak privredi. Sada ćemo to ponoviti, samo će se uložiti u obrte i izvoznike koji nisu dobili sredstva prošle godine. Također, pripremamo zakon o roditeljima negovateljima koji će najvjerovatnije biti usvojen iduće sedmice“, rekao je federalni premijer.

Premijer Novalić je kazao da je namjerama Vlade FBiH da pomogne rad i restrukturiranje jednog od najznačajnijih kliničkih centara u BiH u koji je već uložila desetine miliona KM. Federalni ministar Ramić tokom sastanka je upoznao predstavnike TK da je sljedeće godine planirano zatvaranje kolektivnih centara na području ovog kantona, te da je do sada za ovu namjenu već izdvojeno 52 miliona KM. Prema riječima premijera Tuzlanskog kantona Kadrije Hodžića, posjeta premijera Novalića i ministra

Ramića je osnaživanje dogovora o značajnim temama za ovaj kanton. Uz održavanje likvidnosti kantonalnog budžeta i pomoći privredi, intenzivirani su i razgovori o putnim pravcima Tuzla-Brčko-Orašje, a zatim Tuzla-Sarajevo.

„Govorili smo o modelima izgradnje i načinima finansiranja autoputa Tuzla-Brčko, te o modernizaciji magistrale Tuzla-Sarajevo. Razgovarali smo i o aktualiziranju projekta željezničkog povezivanja na pravcu Tuzla-Sarajevo. Predstavnici Autocesta FBiH i Cesta FBiH su nam objasnili kako to najbolje možemo učiniti“, objasnio je premijer TK.

Dodao je da je dogovorena pomoć Tuzlanskom kantonu od oko 38,9 miliona KM, u istom iznosu kao i prošle godine, a koju je kantonalni premijer ocijenio kao značajan doprinos Vlade FBiH prema Tuzlanskom kantonu.

fena

Obavještenje kandidatima...

Seminar za pripremanje pravosudnog ispita

Seminar će trajati sedam vikenda - Prijave ostaju otvorene do popune mjesta - Datum početka seminara će se odrediti nakon formiranja

Kantonalna privredna komora Tuzla obavještava sve zainteresovane kandidate da počinje formiranje grupe za organizaciju

SEMINARA ZA PRIPREMANJE POLAGANJA PRAVOSUDNOG ISPITA.

Program seminara provodit će se na osnovu i u okviru Programa polaganja pravosudnog ispita od 11.10.2018. godine i Pravilnika o polaganju pravosudnog ispita od 11.12.2019. godine, izmjene i dopune od 18.3.2020. godine Federalnog ministarstva pravde.

Predavači na seminaru su članovi/ispitivači Komisije za polaganje pravosudnog ispita na nivou Federacije Bosne i Hercegovine.

Seminar će trajati 15 dana (7 vikenda) i obavljat će se u velikoj sali Kantonalne privredne komore Tuzla, uz poštovanje svih epidemioloških mjera, u skladu sa propisima nadležnih organa.

U toku seminara obradit će se materija iz krivičnog prava, građanskog prava sa porodičnim pravom, privrednog prava, upravnog i radnog prava, ustavnog sistema i organizacije pravosuđa. U okviru seminara realizirat će se i praktične vježbe (pismeni radovi) za polaganje pismenog dijela ispita iz krivičnog i građanskog, odnosno porodičnog prava. Nakon završetka obuke, polaznici će dobiti potvrdu o pohađanju seminara za pripremanje polaganja pravosudnog ispita.

Broj mjesta je ograničen na 30 kandidata. Prijave ostaju otvorene do popune mjesta.

Datum početka seminara će se odrediti nakon formiranja grupe.

Iznos kotizacije je 995,00 KM po polazniku. U cijenu je uračunat i PDV. Navedeni iznos se može platiti u tri rate.

Molimo, ukoliko ste zainteresovani za učešće na navedenom seminaru da popunjenu prijavu, u prilogu, pošaljete na e-mail edina@kpktz.ba ili fax broj 035 369 552.

Kontakt osoba Edina Kurtić, telefon broj 035 369 551.

PRIJAVA na: <http://kpktz.ba>

Javni poziv za usavršavanje...

Usavršavanje za NO i UO, prijave za novu grupu

Javni poziv za dostavljanje prijava

KANTONALNA PRIVREDNA KOMORA TUZLA

Kantonalna privredna komora Tuzla prikuplja prijave za novu grupu za Usavršavanje predsjednika i članova nadzornih odbora i uprava privrednih društava sa učešćem državnog kapitala (prema Uredbi Vlade FBiH, "Službene novine F BiH", br. 71/09, 33/10, 23/11, 83/11, 2/13, 80/13, 48/15, 60/16 i 88/17). Početak edukacije je planiran za po formiranja grupe, a u zavisnosti od epidemiološke situacije, organizovat će se u prostorijama Komore u Tuzli ili online putem Zoom platforme, o čemu će odluka biti donesena neposredno pred početak.

Zainteresovani kandidati prijavu mogu izvršiti dostavom prijavnog upitnika (na web stranici Komore: www.kpktz.ba).

Potrebna dokumentacija:

1. prijavni upitnik
2. kopija diplome
3. uvjerenje o radnom iskustvu u struci

Cijena usavršavanja (edukacija, literatura, ispit i certifikacija) je 880,00 KM po polazniku, a informacije o rokovima i načinu uplate bit će Vam dostavljene nakon određivanja datuma početka. Prijave i sve dodatne informacije na mail: edina@kpktz.ba ili putem faxes na broj 035/369-552 ili poštom na adresu Trg slobode bb, 75000 Tuzla.

Kantonalna privredna komora Tuzla

Trg slobode bb, 75 000 Tuzla

Rok za podnošenje prijava kao i tačan termin početka usavršavanja, biće naknadno utvrđeni, po formiranju nove grupe polaznika.

Upitnik na: <http://kpktz.ba/images/stories/2019/Novembar/Prijava.pdf>

Održana sjednica Odbora Udruženja turističkih agencija...

„Nije otkazan niti jedan let“

Apel Ministarstvu za trgovinu, turizam i saobraćaj Tuzlanskog kantona, da na svojoj web stranici objave spisak licenciranih turističkih agencija

U Kantonalnoj privrednoj komori Tuzla zasjedao je Odbor Udruženja turističkih agencija u proširenom sazivu. Bilo je riječi o dezinformacijama koje su se pojavile posljednjih dana o navodnom odgađanju letova i turističkih aranžmana iz različitih razloga. Neki od njih su COVID testiranja, vakcinisanje, vizni režim, pa i posljednji požari.

Asim Bečić, predsjednik Odbora Udruženja turističkih agencija Kantonalne privredne komore Tuzla ističe da turistički aranžmani u registrovanim agencijama nisu otkazani. Problem je što građani izaberu neregistrovane agencije za posredovanje u putovanjima radi manje cijene, a na kraju ostanu trpe i oni, kao i registrovane agencije u koje građani gube povjerenje. **“Želimo informisati javnost u TK da niti jedan let nije otkazan, niti jedan hotel u regiji Atalije nije ugrožen. Bodrum, Marmaris je malo više zahvaćen ali turisti nisu ugroženi. Sva najavljena, ugovorena putovanja uredno se realizuju. Molim sve putnike koji su radili rezervacije, da provjere svoje letove na aerodromima Antalija, Bodrum, Izmir, Marmaris. jasno su ovi aerodromi naznačili sve letove i nije teško provjeriti da se saobraćaj odvija normalno. Teret rezervacija koje su otkazane stavljam prije svega na građane, na putnike koji rade rezervacije sa agencijama koje nisu licencirane. Zakonom o turizmu jasno su regulisani uslovi kako, na koji način i ko se može baviti turizmom. Najveću štetu, pored građana, trpimo i mi koji smo legalni i licencirani. Zato upućujem apel Ministarstvu za trgovinu, turizam i saobraćaj Tuzlanskog kantona, da na svojoj web stranici objave spisak licenciranih turističkih agencija. Ako građani**

i pored takvog, objavljenog spiska, donesu odluku da zbog manjih ušteta posluju sa nelicenciranim agencijama, onda moraju biti spremni i da snose teret otkazivanja putovanja, ne poštovanja ugovorenog, borbe za povrat novca i svih ostalih nepravilnosti koje se često javljaju”, izjavio je Asim Bečić predsjednik Odbora Udruženja turističkih agencija Kantonalne privredne komore Tuzla.

Na sjednici Odbora razgovaralo se i o najavljenim sajamskim manifestacijama u toku avgusta i septembra na kojima će Kantonalna privredna komora Tuzla predstavljati svoje članice. **“Sajamska industrija je zbog pandemije na koljenima. Privreda generalno je u teškoj situaciji iako se naziru koraci ka oporavku. Za jačanje privrednih veza, nove kontakte, nova tržišta ne postoji bolji način od prisustva na sajmovima. Zato apelujem na sve privredne subjekte u BiH, posebno članice Komore u Tuzlanskom kantonu, da u skladu sa mogućnostima, pokušaju realizovati što više nastupa na sajmovima u BiH i zemljama regiona. Kako bi našim članicama stvorili pretpostavke za nove kontakte, nova tržišta, predstavljanje svoji prizvoda i usluga, planiramo nastupe na tri sajamske manifestacije u avgustu i septembru. Dobili smo poziv za nastup na sajmu u Gradačcu koji organizuju Općina Gradačac i suorganizator firma “Boms Expo”, prihvatili smo poziv i radimo na pripremi zajedničke postavke “Privreda TK” za 25. avgusta. Također, temeljem dobre međukomorske saradnje sa PKUSK dogovorili smo nastup na sajmu “Ekobis” u Bihaću. U okviru ovogodišnjeg “Ekobisa” od 9. do 12. septembra biće održani i 1. sajam turizma “EKotur” i 1. sajam obrta. Nakon toga, zajednička postavka firmi članica Komore će biti predstavljena u Lukavcu na sajmu “List” od 16. do 18. septembra. Postoje naznake za još nekoliko sajamskih manifestacija do kraja godine u Sarajevu, Banjaluci, Brčko Distriktu, Budvi, Beogradu. Očekujemo da ćemo dogovoriti nastupe i na ovim sajamskim manifestacijama”**, izjavio je Dino Kalesić sekretar Udruženja turističkih agencija Kantonalne privredne komore Tuzla.

D.K.

Iz Udruženja za promet i komunikacije...

Sastanak kod ministra Bešića

Održan sastanak sa prijevoznicima sa područja Tuzlanskog kantona iz oblasti javnog linijskog i vanlinijskog prijevoza

Sredinom juna u Ministarstvu trgovine, turizma i saobraćaja održan je sastanak sa prijevoznicima iz oblasti javnog linijskog i vanlinijskog prijevoza putnika sa područja Tuzlanskog kantona, na temu pružanja finansijske pomoći od strane Vlade Tuzlanskog kantona za saniranje posljedica uzrokovanih pandemijom korona virusa u oblasti javnog prijevoza putnika. Na sastanku je istaknuto da je djelatnost unutrašnjeg i međunarodnog javnog autobusnog prijevoza putnika pretrpjela značajne negativne posljedice koje su uzrokovane pandemijom korona virusa, od samog proglašenja pandemije, pa sve do danas. Kratko je prezentirano stanje u oblasti javnog linijskog i vanlinijskog autobusnog prijevoza putnika u unutrašnjem i međunarodnom

saobraćaju. Konstatovano je da je pandemija koronavirusa COVID-19 tokom 2020. godine i u prvoj polovini 2021. godine uzrokovala značajan pad poslovanja prijevoznika na području TK kao i drugih pratećih aktivnosti. Iako je ukupan pad prihoda u 2020. godini od poslovanja iznosio oko 46 % u odnosu na 2019. godinu, subvencije date prijevoznicima, tokom 2020. godine, su značajno doprinijele opstanku velikog broja autobuskih prijevoznika i tome da ukupno smanjenje broja radnika bude oko 14 % u ovom sektoru. Kako su i dalje na snazi mjere koje sprečavaju širenje korona virusa, koje podrazumijevaju smanjenje broja putovanja i putnika, tako je za prijevoznike situacija i u prvoj polovini 2021. godine gotovo identična situaciji u 2020. godini, te je stoga u cilju opstanka prijevoznika, a time i radnih mjesta, neophodna finansijska pomoć slična datoj u 2020. godini.

U tom kontekstu Vlada Tuzlanskog kantona je na 21. redovnoj sjednici održanoj 11.06.2021. godine utvrdila Prijedlog izmjena i dopuna Budžeta Tuzlanskog kantona za 2021. godinu, kao i Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju Budžeta Tuzlanskog kantona za 2021. godinu, u kojem je predviđeno 800.000,00 KM za podršku privrednim društvima iz oblasti prijevoza, kako bi se sanirale posljedice pandemije korona virusa u oblasti javnog prijevoza putnika u prvoj polovini 2021. godine. Na dnevnom redu 43. sjednice Skupštine Tuzlanskog kantona koja je zakazana u srijedu, 23.06.2021. godine, predviđeno je razmatranje prijedloga i usvajanje Izmjena i dopuna Budžeta Tuzlanskog kantona za 2021. godinu, kao i razmatranje prijedloga i donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju Budžeta Tuzlanskog kantona za 2021. godinu. Nakon što na Skupštini Tuzlanskog kantona budu usvojene izmjene i dopune Budžeta Tuzlanskog kantona za 2021. godinu i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju Budžeta Tuzlanskog kantona za 2021. godinu, pristupit će se realizaciji navedenih sredstava kroz objavu Javnog poziva koji će provoditi Ministarstvo trgovine, turizma i saobraćaja TK.

Javni poziv za dodjelu sredstava finansijske pomoći privrednim subjektima iz oblasti saobraćaja

Na osnovu člana 7. Odluke o uslovima, kriterijima i postupku raspodjele finansijskih sredstava za pomoć privrednim subjektima iz oblasti saobraćaja – potrošačka jedinica 22010001, broj 02/1-11-16268/21 od 12.8.2021. godine, Ministarstvo trgovine, turizma i saobraćaja Tuzlanskog kantona raspisuje

JAVNI POZIV

za dodjelu sredstava finansijske pomoći privrednim subjektima iz oblasti saobraćaja.

Ovim javnim pozivom vrši se raspodjela finansijskih sredstava za pomoć privrednim subjektima iz oblasti saobraćaja s ciljem ublažavanja posljedica izazvanih pandemijom virusa COVID-19, planiranih u Budžetu Tuzlanskog kantona za 2021. godinu u iznosu od 800.000,00 KM (slovima: osamstotinahiljada konvertibilnih maraka), potrošačka jedinica 22010001 - Ministarstvo trgovine, turizma i saobraćaja (u daljnjem tekstu: Ministarstvo), ekonomski kod 614500 – subvencije privatnim preduzećima i poduzetnicima.

Privredni subjekt iz oblasti saobraćaja u smislu ovog javnog poziva je pravno lice, odnosno privredno društvo, kao i fizičko lice, odnosno samostalni poduzetnik, koji obavlja djelatnost javnog linijskog i/ili vanlinijskog prijevoza putnika (autobusnog prijevoza putnika), pružanja usluga autobuskih stanica i taksi prijevoza putnika na području Tuzlanskog kantona.

Javni poziv objavljen je na web stranici Vlade Tuzlanskog kantona.

Ministarstvo trgovine,
turizma i saobraćaja

Vijesti iz poljoprivrede...

Prihvaćen zahtjev za povećanje sredstava poljoprivredi TK

Održana sjednica Odbora Udruženja za poljoprivredu i prehrambenu industriju Kantonalne privredne komore Tuzla - Komisija za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo Skupštine Tuzlanskog kantona odgovorila na zahtjev Odbora

Na sjednici Odbora Udruženja za poljoprivredu i prehrambenu industriju Kantonalne privredne komore Tuzla, zaključeno je da se uputi dopis resornom kantonalnom ministarstvu i skupštinskoj Komisiji za poljoprivredu. U dopisu je navedeno da se predlaže povećanje sredstava potrebnih za podršku poljoprivredi Tuzlanskog kantona. Komisija je odgovorila na taj zahtjev članica Komore iz ovog udruženja:

“Komisija za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo Skupštine Tuzlanskog kantona je na sjednici razmatrala zahtjev Udruženja za poljoprivredu i prehrambenu industriju Kantonalne privredne komore Tuzla, za povećanje sredstava u Budžetu TK sa 4,5 mil. KM na 7,00 mil KM na poziciji – Podrška poljoprivredi i ruralnom razvoju za 2021. godinu. Komisija je navedeni zahtjev prihvatila i zaključila da isti dostavi Vladi Tuzlanskog kantona i Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Tuzlanskog kantona, kako bi isti razmotrili i prilikom izrade Izmjena i dopuna Budžeta Tuzlanskog kantona za

2021. godinu, iznašli rješenje za njegovu realizaciju”, navodi se u dopisu upućenom Udruženju za poljoprivredu i prehrambenu industriju Kantonalne privredne komore Tuzla.

Načelno dogovorene vrste i visina novčanih podrški u poljoprivredi

Sastanak ministra sa poljoprivrednicima - Došlo do povećanja sredstava za novčanu podršku u poljoprivredi - Ukupno 7 miliona KM izdvajanja za ovu oblast

O programu novčanih podrški u poljoprivredi i ruralnom razvoju su ministar poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Tuzlanskog kantona Vahidin Smajlović i pomoćnik ministra za poljoprivredu i veterinarstvo Samid Šarac razgovarali sa predstavnicima Udruženja i grupacijama u okviru Udruženja za poljoprivredu i prehrambenu industriju Kantonalne privredne komore Tuzla.

Budući da je urađen rebalans Budžeta Tuzlanskog kantona, čime je došlo do povećanja sredstava za novčanu podršku u poljoprivredi u iznosu od 2,5 miliona KM, što ukupno iznosi 7 miliona KM izdvajanja za ovu oblast, resorno ministarstvo upriličilo je sastanak u cilju dobijanja povratnih informacija i usaglašavanja vrste i visine novčanih podrški.

Na sastanku je postignut načelni dogovor o vrstama i visini novčanih podrški koje će biti predmet programa Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede TK.

Ovom je prilikom naglašeno da će Ministarstvo u vrlo kratkom roku prijedlog programa ponuditi na usvajanje skupštinskoj komisiji, kao i Vladi TK kako bi farmeri što prije došli do novčanih sredstava.

D.K.

Novosti iz Fabrike cementa Lukavac...

Projekat zapošljavanja najboljih diplomaca

Potpisan memorandum o saradnji između Fabrike cementa Lukavac, tuzlanskih fakulteta i Općine Lukavac

U Fabrici cementa Lukavac je upriličeno je svečano potpisivanje Memoranduma o saradnji sa Tehnološkim, Elektrotehničkim, Ekonomskim fakultetom Univerziteta u Tuzli i Općinom Lukavac. Povod za ovu saradnju je novi projekat koji je pokrenula Fabrica cementa Lukavac s ciljem da zaposli pet najboljih studenata završnih godina sa područja općine Lukavac. Prilikom potpisivanja Memoranduma generalni direktor Lukavac Cementa Stjepan Kumrić je istakao da će pet mladih ljudi dobiti priliku da steknu praktična iskustva i nove vještine koje će im biti važne za njihove buduće karijere i dodao: **“Nudimo priliku mladim i talentovanim ljudima i želimo da nagradimo one izvrsne te im otvorimo mogućnost da svoje prvo zaposlenje dobiju u modernoj bosanskohercegovačkoj fabrici koja posluje prema evropskim standardima. Želim naglasiti da će glavni kriteriji konkursa biti prosjek ocjena, učešće u stručnim projektima, preporuke profesora, poznavanje engleskog jezika i prebivalište na općini Lukavac. Mišljenja smo da je ovaj projekt društveno korisna ideja, jer potiče i kvalitet i konkurenciju. Posebno je važno da zajedničkim snagama potičemo one najbolje kako bismo se uspješno borili za dalji rast i ekonomski napredak, i to ne samo naše fabrike, nego i lokalne zajednice i Bosne i Hercegovine”.**

Memorandum o saradnji potpisali su dekanesa Elektrotehničkog fakulteta dr sc. Nerdina Mehinović, prodekanica Ekonomskog fakulteta dr sc. Amra Gadžo, dekan Tehnološkog fakulteta dr sc. Sead Čatić i načelnik Općine Lukavac Edin Delić, te iskazali svoju svesrdnu podršku ovom projektu.

Konkurs za pet radnih mjesta u Fabrici cementa Lukavac trajao je do 31. augusta 2021. Mogli su se prijaviti mladi i obrazovani ljudi završnih godina Tehnološkog, Elektrotehničkog i Ekonomskog fakulteta Univerzitetata u Tuzli, kojima bi ovo biti prvo radno iskustvo, a za Fabricu cementa Lukavac prilika da angažira nove i kvalitetne kadrove. Nakon odabira pet najboljih studentica i studenata, početak njihovog rada se planira najkasnije u novembru ove godine.

Nihad Begić novi član Uprave Fabrike cementa Lukavac

Odlukom Nadzornog odbora imenovan je i na poziciju izvršnog direktora za komercijalne poslove i marketing

Nihad Begić je novi član Uprave Fabrike cementa Lukavac. Odlukom Nadzornog odbora imenovan je i na poziciju izvršnog direktora za komercijalne poslove i marketing. Od 2015. godine obavljao je dužnost direktora prodaje i marketinga u ovoj kompaniji. Bogato menadžersko iskustvo sticao je u mnogim renomiranim firmama, a njegov dosadašnji angažman uveliko je doprinio pozitivnom razvoju i uvođenju novih trendova u Lukavac Cementu i Lukavac Betonu. Fabrica cementa Lukavac je članica austrijske grupacije Asamer Baustoffe AG, a bavi se proizvodnjom različitih vrsta cementa. Kompanija posjeduje dvije fabrike betona u Sarajevu i Banjoj Luci, trgovačko preduzeće za prodaju cementa sa sjedištem u Zagrebu, u Republici Hrvatskoj, te industrijski kamenolom u Lukavcu.

D.K.

Seminar u Komori...

Predstavljeni detalji novog Zakona o carinskoj politici BiH

Novi Zakon o carinskoj politici BiH i Incoterms 2020 - Početak primjene Zakona o carinskoj politici BiH pomjeren za 1. avgust - "Carina bez papira" ipak tek od naredne godine

U Kantonalnoj privrednoj komori Tuzla je krajem juna organizovan seminar o temama Novi Zakon o carinskoj politici BiH i Incoterms 2020. Brojni noviteti i olakšice uvršteni su u novu Odluku o provođenju Zakon o carinskoj politici u BiH koji bi po ranije utvrđenom pravilniku stupa na snagu 1. augusta 2021. godine. Jedna od njih je prelazak na bespapirno poslovanje i elektronsko okruženje. Novim Zakonom obuhvaćena su i pravila o pojednostavljenju, modernizaciji i racionalizaciji carinskih postupaka i procedura.

"Prelazimo na carinu bez papira. Početkom primjene ovakvog načina, olakšat će tranzitne postupke prijevoznicima. To će ići daleko brže, sa manjim troškovima, bez papirologije i sve će se rješavati u elektronskom sistemu Uprave za indirektno oporezivanje. Također, novina je dodjeljivanje novog statusa privrednicima koji imaju povjerenje Uprave za indirektno oporezivanje, koji su uredno izmirivali svoje obaveze, nisu imali prekršaja niti krivičnih djela. To će im donijeti olakšice u vidu manje kontrola na njihovoj robi. Dobiće i olakšice u smislu pojednostavljenja dobijanja ostalih carinskih odobrenja kao što su kućno izvozno i uvozno carinjenje itd. Ima još nekoliko novina koje su prilagođene evropskom carinskom zakonodavstvu a to je ulazna-izlazna sažeta deklaracija koja će se podnosti elektronskim putem. To podrazumijeva jednu radnju najave dolaska robe na granicu BiH odnosno izvoza. Carinski organi će unaprijed znati koja roba dolazi na granični prijelaz i uz analizu rizika poduzimati odgovarajuće mjere za tu robu", rekao je Nermin Jusić dipl. oec, šef Grupe za tarifu, vrijednost i porijeklo robe u Upravi za indirektno-neizravno oporezivanje Regionalni centar Tuzla - Odsjek za carinske poslove. Seminar je omogućio upoznavanje sa pravilima Incoterms

2020 koja predstavljaju globalni skup pravila za međunarodnu trgovinu, a koja u redovnim vremenskim razmacima izdaje Međunarodna trgovačka komora (ICC). Incoterms 2020 stranama u kupoprodajnim ugovorima pomaže regulisati obaveze prodavca i kupca kao i prijenos rizika i podjelu troškova kod razmjene roba. Pristupačniji i lakši za korištenje, Incoterms 2020 sadrže detaljnija objašnjenja sa unaprijeđenim grafikonomima radi ilustracije odgovornosti uvoznika i izvoznika za svako pravilo Incoterms.

Također, jasnije upućuje kako izabrati najprikladnije pravilo Incoterms za datu transakciju ili u kakvom je odnosu kupoprodajni ugovor sa datim ugovorima. Ključna promjena u Incoterms 2020: DAT paritet (Delivered At Terminal - isporučeno na terminal) je preimenovan u DPU (Delivered at Place Unloaded - isporučeno na mjesto, istovareno), istaknuto je na seminaru u Kantonalnoj privrednoj komori Tuzla.

Početak primjene Zakona o carinskoj politici BiH pomjeren za 1. avgust

Početak primjene novog Zakona o carinskoj politici bilo je planirano da započne i novi elektronski provoz roba u kojem bi se svi dokumenti ovjeravli novim digitalnim kvalifikovanim potpisom koji izdaje

Početak primjene Zakona o carinskoj politici BiH, a samim tim i NCTS-a (Novog provoznog kompjuterskog sistema), pomjeren je sa 1. jula na 1. avgust 2021. godine, odlučeno je nakon što je Vijeće ministara BiH usvojilo Odluku o izmjeni Odluke o provođenju Zakona o carinskoj politici u Bosni i Hercegovini, saopćeno je iz Uprave za indirektno oporezivanje BiH. „**Na ovaj način otvoren je prostor za donošenje novog Zakona o carinskim prekršajima Bosne i Hercegovine, što je preduvjet da u potpunosti zaživi nova carinska regulativa i osigura se istovremena primjena ovog i Zakona o carinskoj politici u BiH**“, navode iz UIO. Podsjećaju da je Prijedlog zakona o carinskim prekršajima Bosne i Hercegovine Vijeće ministara utvrdilo na 40. sjednici, održanoj 16. juna 2021. godine i uputilo ga Parlamentarnoj skupštini BiH na razmatranje po hitnoj zakonodavnoj proceduri. „**Početak primjene novog Zakona o carinskoj politici bilo je planirano da započne i novi elektronski provoz roba u kojem bi se svi dokumenti ovjeravli**

novim digitalnim kvalifikovanim potpisom koji izdaje UIO. Ovo konkretno znači da će i početak primjene NCTS-a na nacionalnom nivou u BiH započeti 1.8.2021. godine. Zato pozivamo sve učesnike u postupku provoza roba da ukoliko još nisu, što prije podnesu zahtjev UIO za dobijanje novog digitalnog kvalifikovanog potpisa kojim će od početka avgusta ovjeravati elektronske deklaracije prilikom slanja u system u UIO“, navode iz UIO.

“Carina bez papira” tek od naredne godine

Iako je planirano da primjena Zakona o carinskoj politici, a samim tim i “carine bez papira”, odnosno NCTS sistema, počne 1. avgusta 2020. godine, odlukom Savjeta ministara BiH taj rok je pomjeren na 1. januar 2022. godine.

Inače, primjena NCTS sistema prvobitno je planirana za 1. jul, zatim je rok pomjeren za mjesec, a sada za 1. januar 2022. godine, mada je veliko pitanje da li će se i to desiti s obzirom na blokadu u institucijama BiH koju je izazvala odluka Valentina Incka, visokog predstavnika u BiH, da nametne izmjene Krivičnog zakona BiH kojim se, između ostalog, zabranjuje negiranje genocida.

Kada je riječ o NCTS sistemu, on podrazumijeva kompletnu razmjenu podataka u elektronskom smislu, odnosno “carinu bez papira”. Njegovom primjenom smanjiće se redovi kamiona na graničnim prelazima i u carinskim ispostavama, a cijeli sistem zamišljen je i u zemljama EU funkcioniše na način da se olakša kretanje robe preko granice i prelazak iz jednog u drugo carinsko područje.

Oni koji vrše prevoz, umjesto papira, na granicama i carinama predavaće “prateću provoznu ispravu” sa bar-kodom i jedinstvenim brojem, bez dužeg zadržavanja na granicama.

“Najveća prednost NCTS-a je mogućnost da se koristi elektronska razmjena poruka i podataka umjesto dosadašnje procedure prijavljivanja vozila i robe na svakoj granici. To će omogućiti da jednom podnesena deklaracija isprati cijeli tok transporta, pri čemu će se znati u svakom trenutku gdje se roba nalazi. Osim uštede vremena za sve korisnike, NCTS sistem je i velika ušteda novca, jer se radi o redukciji troškova prevoza”, pojašnjavaju u UIO BiH.

Nakon što u NCTS sistem budu uvedeni carinski obveznici i špediteri, u Upravi za indirektno oporezivanje BiH kažu da će ići na proširenje ponude elektronskih usluga koje će podrazumijevati ovjeravanje digitalnim potpisom dokumenata kao što su podnošenje uvoznih i izvoznih carinskih prijava, podnošenje PDV-a i akciznih prijava, raznih zahtjeva itd., prenose Nezavisne novine.

Projekat uz podršku Fondacije Helvetas – Moja budućnost...

Počela obuka prve grupe polaznika za obavljanje poslova armirača

„Izgradnja standarda kvaliteta u obrazovanju odraslih“ - Privredne komore Tuzla, Sarajevo Zeničko – dobojskog kantona, Fondacija Helvetas i Federalni zavod za zapošljavanje

Kantonalna privredna komora Tuzla u okviru projekta „Izgradnja standarda kvaliteta u obrazovanju odraslih“ kojeg realizuje sa Privrednom komorom Kantona Sarajevo i Privrednom komorom Zeničko – dobojskog kantona, a kojeg finansijski podržavaju Fondacija Helvetas – Moja budućnost i Federalni zavod za zapošljavanje, započela je obuku prve grupe od 9 nezaposlenih osoba za obavljanje poslova armirača. S obzirom na veliku potražnju za radnicima u građevinskoj industriji, firme su izrazile interes i potrebu da kroz ovaj projekat obuče zainteresovana nezaposlena lica i kroz praktičan rad ih osposobe za obavljanje posla armirača. Program po kojem se vrši osposobljavanje pripremljen je uz direktne konsultacije sa građevinskim firmama, u skladu s njihovim potrebama. U okviru 240 sati obuke, nezaposlene osobe će slušati 45 sati teorijske nastave koja se odnosi na sigurnost na radu, poznavanje materijala i tehnika, dok će se ostalih 195 sati obuke odvijati na gradilištima gdje će kandidati praktično, uz nadzor mentora, sticati vještine i kompetencije iz oblasti građevinarstva. Sa svim polaznicima obuke potpisani su i šestomjesečni ugovori o radu u kompanijama u kojima prolaze obuku, uz mogućnost njegovog produženja u firmama „Tehnograd comapny“ Tuzla, „Širbegović inženjering“ Gračanica i „Mipro“ Živinice. Projektom

je predviđeno osposobljavanje i zapošljavanje 35 nezaposlenih osoba sa evidencije Službe za zapošljavanje Tuzlanskog kantona za obavljanje poslova zidara i armirača. Troškovi obuke pokrivaju: troškove rada instruktora praktične obuke, materijala za obavljanje praktične obuke, toplog obroka za kandidata, prijevoza kandidata, osiguranja kandidata od povrede na radu, troškove prostora za obavljanje teorijskog dijela nastave. Komora će direktno pokrivati troškove predavača teorijskog dijela nastave. Obaveza preduzeća je da polaznika osposobljavanja zaposli minimalno 6 (šest) mjeseci, uključujući i vrijeme provedeno na osposobljavanju, o čemu Komori prilaže Ugovor o radu na određeno vrijeme u trajanju od najmanje 6 (šest) mjeseci, sa odabranim polaznicima obuke koji su ispunili uslove poslodavca. Međusobni odnosi između preduzeća i Komore, kao i Komore i polaznika osposobljavanja, regulisani su ugovorima. Ovo je prvi ciklus obuke, te pozivamo sve zainteresovane građevinske kompanije, kao i nezaposlene osobe da se prijave za drugi ciklus. Sve troškove obuke snose Fondacija Helvetas – Moja budućnost i Federalni zavod za zapošljavanje. Za prijave i više informacija, kontakt osoba Almir Mešić, sekretar Udruženja za građevinarstvo Kantonalne privredne komore Tuzla, tel. 035/369-565 e-mail: almir@kpktz.ba.

Cijene građevinskog materijala porasle i do 80%

Rast će i cijena gradnje

Građevinski materijal u svijetu, pa i u našoj zemlji, u proteklom periodu drastično je poskupio. Neka poskupljenja su manja, ali ima i proizvoda za koje je cijena porasla i do 80%. **„Cijene željeza i proizvoda iz ove grupe, naprimjer, više su za 60-80 posto u ovom trenutku, što je zaista drastičan skok, a poskupjeli su i drugi građevinski materijali, kao što su izolacioni materijali, žičane armature i slično”,** kazala je Enisa Kadić, voditeljica Centra za analizu i informatiku pri Privrednoj komori Federacije BiH.

Građevinske firme u BiH teško pronalaze radnike

Većina radnika otišla u Njemačku

Nedostatak radne snage evidentan je u brojnim oblastima u našoj zemlji, a jedan od sektora koji se s ovim problemom suočava je i građevinski. Tako je danas građevinskim firmama veoma teško pronaći radnike, bilo da se radi o kvalifikovanim za ovaj posao ili ne. Da je situacija u ovoj oblasti veoma teška kazala je i Enisa Kadić, voditeljica Centra za analizu i informatiku pri Privrednoj komori Federacije BiH. Kadić je istakla kako u sektoru građevinarstva već odavno postoji problem s nedostatkom radne snage, te kako se nekada ovaj problem pokušao riješiti kroz programe upisa u škole, međutim, rezultati nisu bili baš dobri.

“Otvaranje tržišta Njemačke za radnike iz BiH dovelo je do

masovnog odlaska u ovu zemlju. Domaće firme odavno se žale na problem nedostatka radnika, a odlaskom da rade u Njemačku suočavale su se i s nelojalnom konkurencijom, gdje su njemačke firme pokušavale preuzeti radnike bh. firmama. Nekolicina radnika odlučivala se na to da pređe u neku njemačku firmu, ali većina njih to ne uradi. Ono što treba istaći jeste da je stvorena slika kako je radnicima koji odu u Njemačku znatno lakše i bolje nego onima koji ostanu u BiH. Jeste, oni imaju veću platu, ali imaju i mnogo veće troškove, jer je tamo sve mnogo skuplje”, istakla je Kadić.

Plate u ovom sektoru, kaže Kadić, nisu male ni u Bosni i Hercegovini, a smatra i kako će poslodavci vremenom morati više cijiniti radnika, odnosno platiti mu i mnogo više od trenutnog.

“Ono što ostaje otvoreno je način isplate tih ljudi. Pandemija je pokazala da su ti radnici solidno plaćeni, ali da im se doprinosi ne plaćaju na puni iznos plate. O tome sada ne razmišljaju mnogo, ali kada dođu do penzije ili kada im treba da dignu kredit, onda se nađu u problemu. S obzirom na veliki nedostatak radne snage u sektoru građevinarstva, poslodavci će u narednom periodu morati ili početi vrednovati radnike kako treba, ili će radnu snagu morati tražiti u nekim drugim zemljama”, upozorila je Kadić.

Kada je riječ o gradnji u BiH, Kadić kaže kako je broj izdatih dozvola u drugom kvartalu prošle godine bio manji u odnosu na prethodni period, ali kako je izdavanje dozvola početkom ove godine počelo da se vraća u normalu.

Prodaja stanova u padu

Prosječna cijena bilježi rast

Iako je prodaja novih stanova u BiH u padu, njihova prosječna cijena bilježi rast, pokazuju službeni podaci koje je objavio avaz. Naime, u prvom kvartalu 2021. prodato je ukupno 618 novih stanova, prema podacima Agencije za statistiku BiH, što je manje za 2,2 posto u odnosu na isti kvartal 2020. godine. Istovremeno, prosječna cijena prodatih novih stanova povećana je za 8 posto i iznosila je u prvom kvartalu 2021. godine 1.801 KM. Koliko god to apsurdno zvučalo, postoji logično objašnjenje. Naime, posmatrajući podatke o strukturi cijene prodatih stanova u ovoj i prošloj godini, nameće se zaključak da je do rasta prosječne cijene kvadrata došlo, između ostalog, i zahvaljujući rastu troškova. Tako su, u odnosu na 2020. godinu, građevinske kompanije morale izdvojiti više novca za građevinsko zemljište, zbog poskupljenja građevinskog materijala na tržištu poskupjela je i cijena gradnje, a i ostali troškovi bili su veći nego lani. U prvom kvartalu ove godine graditelji su morali izdvojiti 185 KM po kvadratu za kupovinu građevinskog zemljišta, a u istom periodu lani su za zemljište izdvojili 153 KM. Najveća stavka u gradnji stanova, cijena gradnje s uključenom dobiti izvođača, u ovoj godini iznosila je 1.141 KM, a lani 1.064 KM. Naravno, na cijenu stanova ponajviše utječu tržišni tokovi, a nedostatak ponude novogradnje jedan je od bitnih faktora koji održavaju cijene visokima, dok je potražnja u uvjetima pandemije i dalje jaka zbog rada od kuće, potrebe za izolacijom i življenja u ugodnijem prirodnom okruženju. Iz Udruženja učesnika u prometu nekretnina (UPN) za „Avaz“ su potvrdili da postoji trend pada prometa nekretnina te da, i pored tog trenda, cijene rastu. **“Stanova, generalno, nedostaje na našem tržištu, ipak, u posljednje vrijeme pojavljuju se novi oglasi, i to od ljudi koji su do sada izdavali stanove te su se odlučili za prodaju. Poseban problem s cijenama stvaraju bh. građani koji posjeduju stanove u BiH, a žive van naše države. Oni u većini slučajeva „lupetaju“ cijene”** pojasnili su.

D.K.

Radionica u Komori...

Strategija razvoja turizma

Priprema za izradu strategije razvoja turizma u Federaciji BiH

U Kantonalnoj privrednoj komori Tuzla je u okviru priprema za izradu strategije razvoja turizma u Federaciji BiH, održana radionica u organizaciji USAID-a i Federalnog ministarstva okoliša i turizma. Radionici su prisustvovali predstavnici Ministarstva za trgovinu, turizam i saobraćaj Tuzlanskog kantona, Turističke zajednice Tuzlanskog kantona, Turističke organizacije Grada Tuzla. Istaknut je značaj ovog dokumenta u izradi i shodno tome, potreba aktivnog učešća svih koji mogu dati doprinos u svim fazama njegove izrade. Sve s ciljem, da se dođe do najboljih rješenja i najkvalitetnijeg predstavljanja turističkih potencijala Federacije BiH pa tako i Tuzlanskog kantona. Na radionici u Tuzli je naglašena važnost promjene paradigme turizma u smislu da priliku za privređivanje u ovoj grani privrede ima svaki pojedinac, a ne samo veliki subjekti, kao i potrebu za uvezivanjem svih subjekata koji se bave turizmom u jedan jedinstven sistem. Kako se radi o grani privrede koja je u ekspanziji i koja za kratko vrijeme daje pozitivne razvojne i finansijske efekte, potrebno je da se svi nivoi vlasti uključe i daju svoj doprinos u izradi što kvalitetnije strategije razvoja turizma.

Strategijom razvoja turizma afirmisati i kvalitetnije pozicionirati Tuzlanski kanton

Vlada donijela Odluku o izradi Strategije razvoja turizma na području Tuzlanskog kantona

Vlada Tuzlanskog kantona je na 36. redovnoj sjednici donijela Odluku o izradi Strategije razvoja turizma na području Tuzlanskog kantona za period 2022-2027. godinu. Strategija treba da utvrdi ciljeve i prioritete sektora turizma, način njihovog ostvarivanja, finansijski i institucionalni okvir za implementaciju, monitoring, evaluaciju i izvještavanje, a sadržavat će razvojne prioritete Kantona i razvojne pravce definisane u strateškim dokumentima Kantona i Federacije Bosne i Hercegovine i dokumentima relevantnim za proces integracije Bosne i Hercegovine u Evropsku uniju. Strategija razvoja turizma Tuzlanskog kantona ključan je podupirući dokument koji će pružiti podršku jedinicama lokalne samouprave, turističkim zajednicama, kao i ostalim akterima u turizmu, a sa ciljem kvalitetnije afirmacije i pozicioniranja Tuzlanskog kantona kao poželjne turističke destinacije.

Izrada strategije razvoja turizma u FBiH 2021/2027.

Federalno ministarstvo okoliša i turizma pokrenulo je aktivnosti na izradi Strategije razvoja turizma Federacije BiH 2021-2027. godina

Federalno ministarstvo okoliša i turizma pokrenulo je aktivnosti na izradi Strategije razvoja turizma Federacije BiH 2021-2027. godina, u čemu će saradivati s Privrednom komorom FBiH, a uz podršku USAID-ovog Projekta razvoja održivog turizma u BiH. U izradi Strategije razvoja turizma bit će korišten pristup baziran na četiri stuba, odnosno na marketingu destinacije, proizvodu i iskustvima, te razvoju ljudskih resursa i poticajnog okruženja. Ova metodologija je razvijena u skladu s najboljim međunarodnim praksama za unapređenje konkurentnosti turističkog sektora. Značajan partner u ovom procesu će biti Privredna komora FBiH, koja će djelovati kao posrednik za

osiguravanje aktivnog učešća privatnog sektora tokom razvoja i implementacije strategije. USAID Turizam pretpostavlja organizaciju niza sastanaka s fokus grupama u više dijelova Federacije BiH, a u koje su uključeni predstavnici privatnog i javnog sektora, akademske zajednice, udruženja i svi ostali zainteresirani akteri iz turističkog sektora. Na ovaj način počinje uključivanje neposrednih pružaoaca turističkih usluga u javno-privatno partnerstvo i dijalog koji će biti nastavljen tokom provedbe strategije, doprinoseći održivosti javnih politika, te generalno rastu i konkurentnosti ovog sektora. USAID projekt razvoja održivog turizma u Bosni i Hercegovini (TURIZAM) ima za cilj podsticanje opšteg ekonomskog rasta zasnovanog na turizmu i promovisanje društvenog sklada, oslanjajući se na bogato kulturno naslijeđe i prepoznatljivu prirodu BiH. Projekt će podržati sektor turizma Bosne i Hercegovine u cilju oporavka od negativnih utjecaja pandemije COVID-19 kao i daljeg pozicioniranja na putanji snažnog rasta ka održivoj ekonomiji turizma. Nadalje, projektne aktivnosti će biti usmjerne ka proširenju autohtone poljoprivredne proizvodnje i srodnih izvoznih tržišta, uz istovremeno očuvanje kulturnih i prirodnih dobara. Kroz ovu aktivnost USAID ima za cilj unaprijediti socioekonomski razvoj, osnažiti mlade i žene i potaknuti prosperitet u ruralnim i gradskim područjima.

Ciljevi projekta USAID Turizam su:

1. Uspostavljeno okruženje sa usklađenim politikama neophodnim za primjetan rast turizma i povećana zaštićena područja u cilju promocije održivosti
2. Poboljšani kvalitet turizma, usluga, ljudskog kapitala, brendiranja i marketinške efikasnosti
3. Pružatelji turističkih usluga, poljoprivrede i ostalih malih i srednjih preduzeća koja se bave turizmom dobivaju poboljšani pristup finansijskim sredstvima, što rezultira značajnim povećanjem investicija
4. Turizam i lokalni poljoprivredni proizvodi dobivaju povećani pristup regionalnim i globalnim tržištima

Institut za standarde i sigurnost uvodi novi međunarodni standard za siguran turizam

Počelo uvođenje ISO/PAS 5643: 2021 međunarodnog standarda za siguran turizam

Institut za standarde i sigurnost je počeo sa uvođenjem ISO/PAS 5643: 2021 međunarodnog standarda za siguran turizam. ISO / PAS5643, Turizam i srodne usluge - Zahtjevi i smjernice za smanjenje širenja COVID-19 u turističkoj industriji, ima širok opseg i pomoći će svim pružateljima usluga u ovom sektoru (smještaj, muzeji, transport, iskustva, aktivnosti i vodiči) kako bi osigurala sigurnost usluge i spriječila širenje virusa.

“Ovaj dokument uspostavlja zahtjeve i preporuke za turističke

organizacije da spriječe širenje koronavirusa SARS-CoV-2 kako bi zaštitili zdravlje svojih zaposlenih od COVID-19 i pružili sigurnije turističke usluge i proizvode turistima i stanovnicima. Dizajniran je da pomogne pružateljima usluga u turizmu da provedu najbolje mjere za sigurnost svih i uvjeri turiste u efikasnost onoga što imaju na snazi”, kazali su iz ISS-a.

PAS je također usvojio Evropski komitet za standardizaciju (CEN) kao evropski pečat za sigurnost turizma COVID-19, čime je pokazao svoju predanost smjernicama i osigurao široku rasprostranjenost u cijelom regionu.

ISO / PAS 5643 pomaže ljudima u industriji da identifikuju i primjene mjere koje smanjuju širenje epidemije, uzimajući u obzir različite protokole širom svijeta.

Preporuke su stoga relevantne za sve, od smještajnih objekata, restorana, plaža i parkova, transportnih kompanija, turističkih vodiča, banja, muzeja i znamenitosti, industrije konferencija i događaja, do putničkih i turističkih operatera i još mnogo toga.

D.K.

Najava sajamskih aktivnosti...

Sajam “Ekobis” u Bihaću od 9. do 12. septembra

U okviru 18. sajma održat će se i 1. sajam turizma – Ekotour i 1. sajam obrta

Međunarodni sajam ekologije - EKOBIS je jedan od najznačajnijih projekata Privredne komore Unsko - saskog kantona i šire regije, što potvrđuju i dobijene brojne nagrade.

U proteklih 17 godina na sajmu je izlagalo više od 3300 izlagača iz 18 zemalja, a posjetilo ga je više od 210.000 posjetilaca. Predstavljena je povijest ovog značajnog sajma. Od 2003. godine, prve postavke u prostoru TRC „Sedra, preko kapaciteta autokampa „Orljani” do preseljenja na Gradsku otoku u samom centru Bihaća. Na ovaj način sajam je postao prepoznatljiv po tome što je jedini sajam koji se organizira na riječnom ostrvu u netaknutom prirodnom ambijentu. U periodu od 2016. do 2019. godine sajam je održavan na sajmištu SRC “Luke”. U novoj hali SRC “Luke” sa puno više prostora za izlaganje i prateće sadržaje biće održan i 18. po redu sajam “Ekobis” Bihać. Prošle godine zbog pandemije nije održan sajam, odgođen je za ovu godinu pa će 18. međunarodni sajam ekologije – Ekobis 2021 biti održan od 9. do 12. septembra 2021. godine. Tema sajma je “Elektromobilnost”. U okviru ovogodišnjeg sajma održat će se i 1. sajam turizma – Ekotour i 1. sajam obrta.

Sajam “List” u Lukavcu od 16. do 18. septembra

19. po redu sajam turizma i ekologije

Međunarodni sajam turizma i ekologije “LIST” Lukavac, 19. po redu, biće održan od 16. do 18. septembra. List je jedan od rijetkih sajmova koji je održan prošle godine. U specifičnim uslovima u izuzetno kvalitetnoj organizaciji i uz obavezno pridržavanje svih epidemioloških mjera. Prošle godine Sajam je okupio nešto manji broj izlagača, nego što je to bio slučaj prethodnih godina, ali je i u prošloj, pandemijskoj godini, zadržao svoj međunarodni karakter. Uz izlagače iz Bosne i Hercegovine, na Sajmu su učestvovali izlagači iz Albanije, Hrvatske, Srbije i Slovenije. Program sajma je modificiran, pa je umjesto takmičenja srednjih ugostiteljskih škola održano takmičenje u pripremi autohtonih jela, te okrugli stolovi posvećeni ekologiji i turizmu. Na tom je nivou sve izvedeno da će zasigurno poslužiti kao primjer svim organizatorima sajmova u BiH kako i šta da urade za ovu godinu.

Postavka koju Komora godinama organizuje pod nazivom “Privreda TK” je već godinama sastavni dio ovih sajamskih manifestacija. I u 2021. godini obezbijeden je prostor za predstavljanje firmi, članica Komore na ovim sajmovima.

Pripremio: Dino Kalesić
Sekretar Udruženja za trgovinu
ugostiteljstvo i turizam

Najava sajamskih aktivnosti...

Budva, 42. Sajam građevinarstva 29.9. - 3.10. 2021. godine

Ostvarite uspješne poslovne rezultate na 42. Sajmu građevinarstva

Međunarodna poslovna manifestacija je najznačajniji privredni događaj u grani građevinarstva na širem tržištu. Poslovni efekti koje pruža sajam, prepoznati su kao mogućnost izlagačima iz regiona i šire za ulazak na tržište Crne Gore i uspostavljanje privredne saradnje i direktan pristup ključnim kupcima. Sajamska platforma je prilika da izlagači predstave svoje proizvode i steknu uvid u ono što je aktuelno i inovativno u ovoj industriji i kroz integrisani pristup ponude cjelovita rješenja enterijera i eksterijera za objekte različitih namjena iz svih oblasti građevinske djelatnosti: visokogradnje, niskogradnje, izgradnje i održavanje objekata, okova i bravarije, sanitarne galanterije, inženjeringa i projektovanja. Međunarodni karakter Sajma potvrđuje kako prisustvo vodećih brendova, tako i organizovani nastupi Regionalnih i Državnih Privrednih Komora, asocijacija i agencija, gdje i na taj način učesnicima nudimo mogućnosti

za snažnije povezivanje sa domaćim i ino - partnerima u poslovnom ambijentu. U programskom dijelu na Sajmu građevinarstva, okuplja se stručna javnost, afirmiše održivi razvoj, podržavaju se kvalitetni projekti i aktivnosti od značaja za širu zajednicu. Imajući u vidu značajne infrastrukturne projekte, modernizaciju i uvećanje industrijskih kapaciteta širom regiona, u istom terminu ponudu će prikazati i izlagači specijalizovanih Sajmova energetike, i Vode, vodovodi i sanitarne tehnologije. Jadranski sajam u Vašem interesu obezbjeđuje dodatnu podršku, u vidu značajnih popusta za blagovremeno prijavljivanje. Pozivamo Vas da ih iskoristite i ostvarite uspješne poslovne rezultate na 42. Sajmu građevinarstva.

2. Međunarodni sajam turizma „Banja Luka 2021“!

Sajamska manifestacija, u organizaciji RS Consulting and Trade

2. Međunarodni sajam turizma „Banja Luka 2021“, zakazan je za 12. i 13. novembar 2021. godine! Sajamska manifestacija, u organizaciji RS Consulting and Trade, će se održati na lokaciji koja je već dogovorena, u prostoru dvorane „Centar“ u Banjaluci, a očekuje se dolazak i predstavljanje kvalitetnih i interesantnih izlagača iz svijeta turizma.

Putovanja, turistički aranžmani, ugostiteljske ponude... Sve to i još mnogo više upoznajte tokom dvodnevnog sajma u novembru 2021. godine.

Vidimo se na sajmu!

• Poziv firmama članicama Komore!

Obavještavamo sve firme članice Kantonalne privredne komore Tuzla da je obezbijeđen izložbeni prostor za zajedničku postavku pod nazivom „Privreda TK“. Pozivamo sve zainteresovane članice za nastup na sajmovima u Bihaću, Lukavcu, Budvi i Banjaluci da nam se prijave, kontakt: Dino Kalesić - 035/369-562, 061/164-311, dino@pkptz.ba.

Pripremio: Dino Kalesić
Sekretar Udruženja za trgovinu
ugostiteljstvo i turizam

Najava sajmov a i festivala...

Do kraja godine u BiH 15 privrednih sajmov a i festivala

Vanjskotrgovinska komora BiH i odbor Grupacije organizatora sajmov a u BiH pripremili su okvirni kalendar dešavanja

S obzirom na to da je početak godine bio neizvjestan po pitanju pandemije i ograničenja u našoj zemlji, domaći organizatori sajmov a nisu mogli planirati sajamske manifestacije. Međutim, početkom drugog kvartala Vanjskotrgovinska komora BiH i odbor Grupacije organizatora sajmov a u BiH pripremili su okvirni kalendar dešavanja očekujući da će se uz povećan stepen vakcinacije stanovništva situacija vremenom stabilizovati i da će se stvoriti uslovi za organizaciju sajmov a. U skladu s tim, ali i poboljšanjem situacije u vezi s pandemijom, u periodu od jula do novembra ove godine trebalo bi biti organizovano 15 sajmov a i festivala međunarodnog, nacionalnog i lokalnog tipa. Nakon sajmov a planiranih za avgust, za septembar su planirana čak četiri sajma u BiH, i to od 6. do 11. Bee Fest u Sarajevu, od 9. do 12. Ekobis, međunarodni sajam ekologije koji se održava u Bihaću. Nakon toga, od 22. do 25. održat će se Sajam privrede Tešanj te 23. i 24. Dječiji sajam u Gradačcu. Hercegovački plodovi mediterana bit će održani u Stocu 1. i 2. oktobra, u Banjoj Luci će 2. i 3. biti održan Dječiji sajam, od 14. do 17. oktobra u Sarajevu će se održati Sarajevo4Walls 2021. - međunarodni sajam namještaja, uređenja enterijera i eksterijera, tehnike i prateće industrije. Dani jabuke u Goraždu bit će održani od 14. do 16. oktobra, a početkom novembra, tačnije od 4. do 6. u Brčkom će biti održan Međunarodni sajam privrede. U istom periodu u Banjoj Luci održat će se Međunarodni sajam Lorimes. Međunarodni sajam turizma u Banjoj Luci bit će održan 12. i 13. novembra, a posljednji planirani sajam za ovu godinu je Spirit fest Sarajevo, Internacionalni festival žestokog pića i rakija, koji će biti održan 25. 11. u Sarajevu.

“Svi sajmov i koji su bili planirani za prvo polugodište 2020. godine, zbog uvedenih mjera zabrane i održavanja, zabilježili su velike gubitke u odnosu na prethodnu godinu. Nažalost, i sajmov i planirani za treći i četvrti kvartal prošle godine su zbog otkazivanja pretrpjeli veliku štetu i gubitak planiranih prihoda. Prema informacijama iz Evropske unije, kao i Evropske alijanse za sajamsku industriju i Evropskog udruženja glavnih sajamskih centara, nakon pojave pandemije u Evropi je u periodu od početka aprila do 1. septembra bilo zvanično zabranjeno održavanje ili organizacija bilo kakvih sajmov a, kongresa ili konferencija, odnosno svih skupova koji zahtijevaju i predviđaju prisustvo velikog broja ljudi na malom prostoru”, kazali su za Klix.ba iz Vanjskotrgovinske komore BiH.

Prema anketama koje je VTK BiH napravio, kompanije iz sektora sajamske industrije istakle su brojne probleme u poslovanju zbog uvedenih restriktivnih mjera radi suzbijanja širenja pandemije, što je sve domaće organizatore sajmov a dovelo do ruba egzistencije i održivosti.

“Donesene su određene odluke i mjere s ciljem pomoći privrednicima koji su pogođeni pandemijom, međutim, nijedna od tih mjera, na bilo kojem nivou u BiH, nije uzela u obzir pomoć domaćim organizatorima sajmov a. Čak i tamo gdje su pojedini mogli aplicirati za sufinansiranje dijela troškova za svoje uposlene, radilo se više o simboličnim iznosima u odnosu na velike finansijske štete koje su organizatori imali tokom pripreme, animacije i promocije te same organizacije sajmov a, a koji su pred sami početak morali biti otkazani. Sve to skupa otežavalo je ne samo normalno funkcionisanje, već i samoodrživost domaćih organizatora sajmov a koji nisu u mogućnosti prevazići ili nadomjestiti nastalu štetu”, kažu iz VTK-a.

S obzirom na to da je zbog određenih mjera, koje su bile na snazi u BiH, bilo nemoguće organizovati sajmove i u prvoj polovini ove godine, gubici domaćih organizatora sajmov a samo su uvećani, što je dovelo u pitanje egzistenciju i posao velikog broja uposlenih, kako direktno, tako i u pratećim sajamskim oblastima. Međutim, popuštanjem mjera omogućeno je i organizovanje sajmov a te se očekuje postepeni oporavak ove oblasti.

“Pandemija je ubrzala process digitalizacije i novonastalim okolnostima su se prilagodili kako sajamski organizatori tako i sami izlagači te su nastojali kroz virtualne sajmove održati kontakte s postojećim partnerima, kao i uspostaviti nova partnerstva. Imajući u vidu poboljšanje epidemiološke situacije, za jesenji period organizatori međunarodnih sajmov a planiraju njihovo održavanje u fizičkom obliku poštujući epidemiološke mjere, što znači da će raspoloživost prostora za izlagače biti umanjena, kao i dozvoljeni broj posjetilaca. Ipak, većina sajamskih organizatora će pored vraćanja na klasično fizičko održavanje sajmov a, zadržati i formu poboljšanog digitalnog marketinga izlagača, kao pozitivno iskustvo stečeno tokom pandemije”, kazali su iz Vanjskotrgovinske komore BiH.

D.K.

Novosti iz trgovine...

BiH ispunila i posljednji uvjet za članstvo u Svjetskoj trgovačkoj organizaciji

„Odluka nije bila usaglašena između dva entiteta“

WORLD TRADE
ORGANIZATION

Vlada Federacije BiH je na prijedlog Ministarstva energije, rudarstva i industrije, dala saglasnost za usvajanje Odluke o kvaliteti tečnih goriva u BiH, potvrdio je za „Avaz“ ministar energije, rudarstva i industrije FBiH Nermin Džindić. Dodao je da donošenje Odluke o kvaliteti tečnih goriva bio je posljednji uvjet koji je BiH morala ispuniti kako bi mogla postati punopravna članica Svjetske trgovačke organizacije (WTO). **„Odluka nije bila usaglašena između dva entiteta, što je bila kočnica za njeno usvajanje na Vijeću ministara BiH. Bilo je prepreka između FBiH i RS u vezi s načinom donošenja odluka i u vezi kvaliteta tečnih goriva na**

tržištu BiH“ istakao je Džindić.

Prema njegovim riječima, saglasnost Vlade FBiH je već upućena ministru vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH Staši Košarcu.

„On će je uputiti Evropskoj energetskoj zajednici (EEZ), ali je Odluka urađena u skladu sa njihovim preporukama. Nakon toga će ona postati pravosnažna, čine je ukinuta i posljednja prepreka za pristupanje BiH Svjetskoj trgovačkoj organizaciji. O benefitima punopravnog članstva u WTO ne treba ni govoriti“ zaključio je Džindić.

Ruski trgovinski lanac MERE ulazi na tržište Bosne i Hercegovine

Niska cijena osnovna je strategija

Niska cijena osnovna je strategija ruskog trgovačkog lanca Mere koji bi, prema medijskim navodima, trebao ući na bosanskohercegovačko tržište.

Lanac Mere ima već ogromno prisustvo u Evropi, od prošle godine je prisutan u Srbiji, a sada nastoji da se širi na druge kontinente. Kompanija planira da osvoji američko tržište te traži osoblje koje će istražiti moguće lokacije prodavnica u državama Džordžija i Alabama. Mere je evropska filijala Svetofor Group, jedne od 10 najvećih ruskih prodavnica namirnica, koja posluje sa oko 2.500 diskonata za hranu širom Rusije, Belorusije i Centralne Azije. Mere je predstavljen evropskim kupcima 2016. godine, a brojne prodavnice sada su otvorene u Njemačkoj, Britaniji. Najjednostavnije, on je jedan od onih brendova kome se kupci uvijek vraćaju ili ne vrate nikada. Rade direktno s proizvođačima, sa strogom kontrolom kvaliteta i niskom trgovačkom maržom, a njihove cijene su oko 20 odsto niže od prosječnih. Usmjeren na nižu cjenovnu kategoriju proizvoda, zato ga nema na primjer, u Moskvi. Kako su ga mediji ranije opisali, ovaj diskontni lanac je konkurencija svima i nije nikome, piše Telegraf, prenosi depo.ba.

Poljskoj, Litvaniji, Srbiji, Ukrajini, Rumuniji, Španiji, Italiji, Velikoj Britaniji. Najjednostavnije, on je jedan od onih brendova kome se kupci uvijek vraćaju ili ne vrate nikada. Rade direktno s proizvođačima, sa strogom kontrolom kvaliteta i niskom trgovačkom maržom, a njihove cijene su oko 20 odsto niže od prosječnih. Usmjeren na nižu cjenovnu kategoriju proizvoda, zato ga nema na primjer, u Moskvi. Kako su ga mediji ranije opisali, ovaj diskontni lanac je konkurencija svima i nije nikome, piše Telegraf, prenosi depo.ba.

Prošle godine, zakoračio je i na njemačko podneblje, zemlju diskontera. Odmah je bilo primjetno da nudi 20 odsto niže cijene od domaćih, njemačkih lanaca. Pola kilograma kafe koštalo je manje od 2 eura, što je upola u odnosu na Aldi ili Lidl. Međutim, kada je stigao u Njemačku, da li zbog straha od konkurencije ili prosto što preferiraju domaće trgovce, Nijemci su počeli da ga opisuju kao skladište, a ne kao supermarket. Najviše zbog toga što, kako su govorili, čim uđu u prodavnicu dočekaju ih kartonske kutije i drvene palete. Ono što su dalje primjećivali jeste da na rafovima vide sok iz Češke, i kobasice iz Mađarske. Činjenica je međutim, da je Mere ulaskom na njemačko tržište bio prinuđen da zbog velike potražnje i nestašice robe na zalihama privremeno zatvori svoje prodavnice. Nijemci kažu da ih neodoljivo podsjeća na početke Aldija. Njemačku su osvojili preko Rumunije, a to je taktika mnogih ruskih lanaca. Mere je podružnica Torgservis grupe osnovane 2009. godine koja trenutno posluje na više od 800 lokacija širom Rusije pod brendom Svetofor (semafor) i treći je po veličini lanac iza trgovačkih kompanija X5 (Retail Grupa) i Magnit. Prema medijskim navodima, prvi marketi diskontnog tipamere u BiH trebalo bi da budu otvoreni u Sarajevu, Tuzli, Zenici, Mostru, Banjaluci i ostalim gradovima. Budući maloprodajni objekti u BiH prostiraće se na površinama od 1.000 i više metara kvadratnih.

D.K.

MAT: Konferencije za medije...

„Zaustaviti negativno poslovanje“

Negativno poslovanje, nenamjensko trošenje sredstava, stranačko zapošljavanje na MAT-u

Želja da se zaustavi dalje negativno poslovanje Međunarodnog aerodroma Tuzla i nedavno data prethodna saglasnost Vlade TK za smjenu članova Uprave Aerodroma bili su povod za konferenciju za medije Ministarstva trgovine, turizma i saobraćaja koja je održana početkom jula. Ministar Hamza Bešić ovom prilikom je javnosti prezentirao glavne razloge za neophodno postupanje Vlade TK.

„Prije svih, razlog za ovakvo naše postupanje i pokretanje procedura razrješenja trenutne uprave je neprihvatanje Izvještaja o radu i poslovanju JP MAT Tuzla za 2020.godinu, a čemu je osnovni uzrok negativno poslovanje Aerodroma tokom prošle godine u iznosu od cca 0,7 miliona KM. Treba istaknuti da je negativno poslovanje ostvareno i pored činjenice da je u julu mjesecu plan poslovanja rebalansiran kako bi se rashodi uskladili sa prihodima i time omogućilo uravnoteženo poslovanje“, kazao je ministar Bešić ističući da je otežavajuća okolnost činjenica da su Vlada FBiH i Vlada TK na ime subvencija u 2020. godini odobrile više od 2 miliona KM Aerodromu, bez kojih sredstava bi ovaj negativan rezultat bio skoro 3 miliona KM, što je jedna trećina ukupnih godišnjih prihoda Aerodroma (8,6 miliona KM).

„Drugi razlog za neprihvatanje Izvještaja je nenamjensko trošenje namjenski dodijeljenih pola miliona KM, što može imati i obilježje krivičnog djela, obzirom da nije postojala saglasnost za činjenje takvih aktivnosti“, dodao je ministar Bešić.

Kao razloge za smjenu Uprave Bešić je naveo i činjenicu da ni nezavisni revizor na Izvještaj o poslovanju Aerodroma za 2020. godinu nije dao pozitivno mišljenje, te da su primili više radnika u radni odnos suprotno zaključcima Vlade i Skupštine TK i bez neophodne saglasnosti resornog ministarstva. Trend negativnog poslovanja i nedomaćinskog odnosa prema Aerodromu Uprava Aerodroma je nastavila i tokom 2021. godine. Nastavljen je trend prijema novih uposlenika suprotno zaključcima Vlade, među kojima je evidentno i „zapošljavanje po stranačkoj liniji“, bez javnog konkursa i bez saglasnosti Ministarstva.

„Tokom ove godine, bez obzira na negativno poslovanje, i bez obzira na teško stanje direktor Mujačić je izvršio korekciju koeficijenata, odnosno povećao plaće za oko 80% od ukupnog broja uposlenika. Ovim je povećao troškove plaća za oko 200.000 KM ili skoro 10% na godišnjem nivou. Zaključio je i predugovor godišnje vrijednosti od više od pola miliona KM bez saglasnosti i znanja Nadzornog odbora, resornog ministarstva i Vlade“, kazao je Bešić, pojašnjavajući da se ovim predugovorom, osim prekoračenja ovlasti u smislu dozvoljene gornje granice raspolaganja sredstvima, izašlo i van okvira javnog poziva. Na kraju, ministar Bešić je izjavio da Vlada u potpunosti stoji i podržava razvoj Međunarodnog aerodroma Tuzla, te širenje broja avio operatera i linija, ali ne dovodeći nikog u neravnotežan položaj.

„Podržavamo principe lojalne konkurencije među zainteresiranim avio operaterima. Iz tog razloga insistirali smo na uključivanju Vlade TK i Ministarstva u vođenje pregovora i zaključivanje ugovora sa zainteresiranim avio kompanijama, što iz određenih, samo Upravi poznatih razloga, nam nisu dozvolili“, zaključio je ministar Bešić. Imajući u vidu sve navedeno Vlada je zbog uočenih neregularnosti, a zbog kojih i nije prihvatila Izvještaj o radu, zatražila od nadležnih inspeksijskih organa da izvrše kontrolu i nadzor na Međunarodnom aerodromu u Tuzli.

Dvije nove avio-linije iz TK ka zapadu Evrope

Najnovije Wizz Airove rute iz Tuzle bit će pokrenute od decembra 2021. godine

Povodom otvaranja nove dvije nove linije sa Međunarodnog aerodroma Tuzla kompanija Wizz Air upriličila je press konferenciju kojoj je prisustvovao i ministar trgovine, turizma i saobraćaja Tuzlanskog kantona Hamza Bešić. Riječ je dvije nove rute po povoljnim cijenama koje će TK povezati sa Milanom (aerodrom Malpensa) u Italiji i Nürnbergom u Njemačkoj. Da uvođenje novih linija predstavlja veliki postignak za cjelokupnu privredu kantona i povezuje TK i regiju sa još više gradova i država u Evropi te doprinosi daljem razvoju Aerodroma Tuzla naglasio je ovom prilikom resorni ministar Bešić te kazao da se i u budućnosti očekuje uspješna saradnja sa kompanijom Wizz Air. **„Aerodrom ima u planu realizaciju projekta trećeg gatea, čime bi Wizz Air bio u mogućnosti pozicionirati i svoj treći bazni avion na tuzlanskom aerodromu, što bi za proizvod u konačnici imati i veći broj prevezenih putnika i dodatno uticati na razvoj Aerodroma ali i cijelog Tuzlanskog kantona. Višestruk je benefit koji proizilazi zahvaljujući uvođenju letova na dvije nove destinacije. Unaprijedit ćemo turizam kao privrednu granu, koja je najpogođenija pandemijom COVID-19. Osim povećanja broja turista, koji se očekuje uvođenjem novih letova, od izuzetnog je značaja i za našu dijasporu, koja će češće moći posjećivati svoju rodnu domovinu. U narednom periodu Vlada TK i ministarstvo će nastaviti davati maksimalnu podršku Aerodromu Tuzla i projektima koji se planiraju na unapređenju usluga za sve putnike sa našeg Aerodroma“**, kazao je ministar Bešić.

Najnovije Wizz Airove rute iz Tuzle bit će pokrenute od decembra 2021. godine i očekuje se da će stimulisati avijaciju i sektor ugostiteljstva u regiji, a putnicima iz Bosne i Hercegovine omogućiti da po najnižim cijenama putuju u Italiju i Njemačku. Zajedno s ovim novim uslugama, Wizz Air sada nudi 17 linija iz Tuzle ka sedam zemalja.

Govoreći na konferenciji za medije u Tuzli, Robert Carey predsjednik Wizz Air Group poručio je: **„Sretni smo što možemo najaviti širenje naše mreže letova u Bosni i Hercegovini dodavanjem dvije uzbudljive rute. Nove rute iz Tuzle za Milan Malpensu i Nürnberg donose više prilika za putovanje i putnici sada mogu uživati u izuzetno povoljnim cijenama i sigurnom putovanju. Naši moderni avioni i unaprijeđene mjere zaštite osiguravaju najbolje zdravstvene uslove za putnike, dok istovremeno letimo s najnižim mogućim utjecajem na okoliš.“**

Ovom je prilikom naglašeno da je Wizz Air uveo pojačane higijenske mjere i podržao fizičko distanciranje. Za zaštitu zdravlja svih putnika i članova posade preporučuju da se check-in i sva plaćanja, poput onih za dodatne torbe, vrše online da bi se smanjila nepotrebna interakcija na aerodromu. **„Doba pandemije je pokazalo da naši putnici vjeruju Aerodromu Tuzla i kompaniji Wizz Air i sa objavom ovih ruta mi im se zahvaljujemo na ukazanom povjerenju i pružamo priliku za letenje sa našeg Aerodroma na još više destinacija u cijeloj Evropi“**, rekao je Meris Šabanović, vršilac dužnosti generalnog direktora Međunarodnog aerodroma Tuzla.

„Aerodrom Tuzla, u saradnji i sa maksimalnom podrškom resornog ministarstva na čelu sa Hamzom Bešićem i premijerom TK Kadrijom Hodžićem u narednom periodu planira izgradnju trećeg odlaznog gatea, čime će se povećati kapacitet prostora za smještaj putnika, kao i kvalitet usluge koju Aerodrom može pružiti svojim putnicima“, najavio je v.d. direktora Šabanović.

Na konferenciji za medije najavljena je i „WIZZ Flex“ usluga. Odbirom ove usluge, rečeno je, putnici mogu biti sigurni da, ukoliko se okolnosti promijene ili jednostavno poželes putovati na drugi datum ili na drugu destinaciju, mogu otkazati svoj let do tri sata prije polijetanja bez ikakvih troškova i dobiti 100% originalnog iznosa koji su uplatili u vidu aviokredita.

D.K.

Vijesti iz firmi članica...

NLB: Novi cash in/out bankomati

NLB Banka d.d., Sarajevo za klijente proširila mrežu bankomata za polaganje i podizanje novca

Kako bi svojim klijentima olakšala provođenje transakcija, NLB Banka d.d., Sarajevo je povećala broj cash in/out bankomata na kojima svi građani koji imaju platne kartice Banke mogu podizati, ali i polagati novac.

Otvoreno je jedanaest novih bankomata koji, pored uobičajenog podizanja, imaju prednost polaganja novca 24 sata na dan, sedam dana u sedmici i omogućavaju transakcije nakon što su poslovnice zatvorene. Ovim se želi umanjiti čekanje u redovima poslovnica i kada klijenti žele izvršiti uplate te ubrzati i pojednostaviti svakodnevno poslovanje s Bankom. Proširivanje ove mreže je i nastojanje NLB Banke d.d., Sarajevo da se brine za sigurnost građana i što više ih usmjerava na korištenje bankomata umjesto dolaska u poslovnice kako bi se spriječilo dalje širenje pandemije COVID-19. Dodatno, na uređajima je moguće vršiti beskontaktno isplate kao i provjeru stanja računa

putem beskontaktnog čitača i nije potrebno ubacivati karticu u otvor. Novi cash in/out bankomati su od sada operativni u regijama: Mostar, Zenica, Tuzla i Sarajevo.

Jednostavan proces nabave i prodaje kroz ImelBIS

Nabava i prodaja “srodne duše”

Funkcija nabave u preduzeću je „prozor u svijet“ i njen značaj raste iz dana u dan. Kompanije koje u današnjim uvjetima poslovanja žele opstati, rasti i razvijati se, nabavu moraju promatrati kao funkciju od strateškog značaja. Dok funkcija prodaje obezbjeđuje preduzeću pretvaranje gotovih proizvoda i robe u krajnji cilj poslovanja, dobit. Jesu li nabava i prodaja “srodne duše” ili “suprotni polovi”? - Odgovor ImelBIS informacionog sistema je “srodne duše”. Ako posmatramo nabavu kupca i prodaju dobavljača, jedan drugome su samo svrha u svojoj saradnji ali šta je sa nabavom i prodajom unutar istog preduzeća? Ono što je sigurno je da analiza poslovanja nužno ih je povezati i usporediti. Ukoliko se radi o proizvodnom preduzeću, funkcija nabave se može ocijeniti prema udjelu troškova materijala u ukupnom prihodu preduzeća, koji će se u konačnici realizirati prodajom. Uspješnost poslovanja trgovačke firme pokazuju finansijski pokazatelji, kao i stavke finansijskih izvještaja poput troška nabavljene trgovačke robe s jedne strane i prihoda od prodaje s druge strane te na koncu ono najbitnije, ako gledamo kroz kvantitativne naočale, a to je dobit koja bez obzira na sve ipak predstavlja zajednički nazivnik nabavi i prodaji. Činjenica je da bez usklađenosti nabave i prodaje preduzeće ne funkcioniše onako kako bi trebalo. Pojednostavljeno praćenje i povezivanje funkcije nabave i prodaje omogućava ImelBIS informacioni sistem.

Opširnije o procesu nabave i prodaje kroz ImelBIS na: <https://www.imel.ba/opce/jednostavan-proces-nabave-i-prodaje-kroz-imelbis/>

Kontrola kvaliteta pomoću ImelBIS ERP-a

Kvalitet – usklađenost sa zahtjevima

Tehnološki razvoj i sve veća konkurencija na globalnom tržištu postavili su kvalitet kao strateški cilj i faktor konkurentnosti proizvodnih kompanija. Sa druge strane izazov proizvodnim preduzećima postavlja tržište svojim kontradiktornim zahtjevima – bolji kvalitet ali uz kraći razvojni i proizvodni ciklus, visok stepen prilagodljivosti željama kupaca i niže cijene proizvoda. Proizvođač mora što konkretnije odrediti razinu kvalitete koju želi postići kroz svoj proizvod. Uslov za to su jasno i precizno specificirane sve karakteristike proizvoda. Cilj je ostvariti i težiti zadovoljavanju te definirane specifikacije proizvoda, poboljšavajući proizvodni proces tokom vremena. Kako bi proizvođači zadržali zadanu razinu i ostvarili poboljšanje kvalitete moraju kontinuirano unapređivati proizvodne procese ulaganjem u nove tehnologije.

Opširnije o kontroli kvaliteta pomoću ImelBIS ERP-a na: <https://www.imel.ba/opce/kontrola-kvaliteta-pomocu-imelbis-erp-a/>

Iz firme GiKiL...

Vanjskotrgovinska komora BiH u posjeti GIKIL-u

Posjeta radi obnove saradnje i poboljšanja međusobnih odnosa - Oko 95 posto proizvodnje GIKIL-a orijentirano ka izvozu - Značajna ulaganja usmjerena su ka zaštiti vode, zraka i tla

Predstavnici Vanjskotrgovinske komore Bosne i Hercegovine boravili su u radnoj posjeti Global Ispat Koksnoj Industriji d.o.o. Lukavac (GIKIL) radi obnove saradnje i poboljšanja međusobnih odnosa. Nakon što je GIKIL tokom posljednjih godina svog rada i poslovanja prošao turbulentan put koji je rezultirao i prijetnjama o zatvaranju i ugrožavanju 1.000 radnih mjesta unutar kompanije, te na stotine radnih mjesta u drugim firmama saradnicama, trenutno poslovanje bilježi stabilne rezultate i optimistične prognoze za budućnost. Iz VTK navode da je nova uprava GIKIL-a spremno dočekala taj izazov, te pokrenula stvari sa mrtve tačke u tom preduzeću. Uprkos pandemiji koja je potresla globalnu privredu, kompanija je ostvarila zacrtane poslovne ciljeve. Trenutno je oko 95 posto proizvodnje GIKIL-a orijentirano ka izvozu, te je kompanija kao takva čvrsto uvezana u strateške lance vrijednosti regiona što dodatno govori o veličini i značaju ovog bosanskohercegovačkog giganta. Izvršni direktor GIKIL-a za proizvodnju Almin Suljić izjavio je da je prvi i osnovni izazov bio ulaganje u fabrike s ciljem osiguranja tehnološko-sigurnosnih uslova rada i nastavka procesa proizvodnje.

„Osim toga, ogroman finansijski teret kojeg je ova uprava naslijedila, u znatnoj mjeri je ublažen uzročno-posljedičnom vezom obezbjeđenja kontinuiteta proizvodnje“, kazao je Suljić.

Iz VTK dodaju da, svjesno globalnih trendova, rukovodstvo GIKIL-a upravo u tom pravcu nastavlja da razvija i realizuje planove za svoju proizvodnju, i to kroz unaprijeđenje tehnoloških postupaka i diverzifikaciju proizvodne ponude. Na terenu je vidljivo da GIKIL investira u neophodne procese prema dinamičkom planu vodne dozvole, a očekuju da će kraj godine zaokružiti većim ulaganjem u proces tretmana otpadnih voda, čime će GIKIL skinuti sa crne liste zagađivača rijeke Spreče.

„Osim voda, značajna ulaganja usmjerena su i ka zaštiti zraka i tla. U ovoj godini bit će izabrana i najpovoljnija kompanija za rješavanje azotnih gasova na fabrici Azotara, čime će znatno biti riješen dosadašnji teret i ova vrsta zagađenja okoliša“, istakao je Suljić.

Zauzimajući odlučan poslovni pravac, novina je i da će kompanija uskoro promijeniti ime. Nadzorni odbor i uprava već su donijeli i odluku, te će taj lukavački gigant u budućnosti nositi ime Koksara d.o.o. Lukavac.

Zadržavši perspektivu razvoja GIKIL ostaje jedan od najvećih bh. proizvođača i izvoznika, a nova ulaganja će unaprijediti pozitivnu sliku i GIKIL-a i ekonomije Bosne i Hercegovine, saopćeno je iz VTKBiH.

Iz firme Lović & CO...

Prva garaža za biciklo u BiH

Dobar početak 2021. godine – 15 novih radnika – Nabavljena jedna od najmodernijih limarskih mašina na našim prostorima

Najvažniji cilj koji su u protekloj godini u firmi Lović & CO zadali bio je da zadrže pozitivno poslovanje, zadrže sve uposlenike, izmire sve redovne obaveze, te da uspješno savladaju sve poteškoće koje je i njima pandemija donijela. U tome su uspjeli, te su u 2020. godini uspjeli i završiti jedan novi objekat u koji su preselili komplet proizvodnju metalnih ormara, te su kupili neke nove savremenije mašine sa kojima su poboljšali kvalitet svojih proizvoda. Kako je za Poslovne novine kazao Edis Lović, direktor ove kompanije, cilj za 2020. su prilično ispunili i zadovoljni su zbog toga.

„Ova godina za nas je počela i više nego dobro. Od početka 2021. zaposlili smo 15 novih zaposlenika, tako da ih sada imamo 65. Otvorili su nam se novi projekti širom Bosne i Hercegovine i Evropske unije, novih kupaca je svakim danom sve više, te se nadam da će ova godina i u nastavku biti dobra kao i do sada“, istakao je Lović.

Kompanija Lović & CO do sada je radila na više značajnih projekata, te su za sve godine poslovanja uspjeli ostvariti dobru i korektnu saradnju sa velikim brojem domaćih firmi. Osim projekata koje su radili na domaćem tržištu i sa domaćim kompanijama, kao značajne Lović je istakao i projekte sa poslovnim partnerima iz Holandije i Njemačke. Proteklih pet godina njihovi proizvodi našli su svoje mjesto na tržištu Hrvatske, Crne Gore, Holandije, Njemačke i Austrije, te su zbog toga i više nego zadovoljni. Od ove godine očekuju da bude za njih najuspješnija do sada.

„Osim 15 radnika koje smo do sada ove godine zaposlili, mislim da će se taj broj povećavati kako vrijeme bude odmicalo. Također, izvršili smo kupovinu i narudžbu jedne nove mašine, koja je do sada naša najveća investicija u

pojedinačnoj opremi. U pitanju je mašina TwinMatic, švicarskog proizvođača Jorns. Vrijednost mašine je preko 350.000 eura i jedna je od najmodernijih limarskih mašina na našim prostorima. Isporuku i puštanje u rad te mašine očekujemo u naredna dva mjeseca“, kazao je Lović.

Kao neke od glavnih projekata za ovu godinu, Lović je istakao SIKA tehnologije i sisteme za ravne krovove, što je nešto novo iz njihove ponude. S obzirom na to da, dodao je, imaju iskustva „na krovu“ još od devedesetih godina, pored limenih krovova, sada vrše nabavku i ugadnju SIKA folija i sistema za ravne krovove (zeleni krov, pločasti i slično).

„U sektoru metalnih ormara i metalne galanterije također ima novosti, te dosta novih proizvoda. Posljednji jako bitan je i prva garaža za biciklo u BiH. Garaže su namijenjene za tržište EU, ali naravno kao prva napravljena u BiH, može se već sada naći u svim prodavnicama bicikala u BiH. Uskoro još dosta zanimljivih proizvoda se može očekivati iz našeg asortimana, ali ne bi sad puno o njima, jer je dosta njih još uvijek u pripremnj fazi. Uz sve nove investicije i proizvode, bitno je napomenuti implementaciju ISO 9001 standarda. Na implementaciju ISO standarda smo se odučili iz nekoliko razloga, a kao osnovni je svakako poboljšanje kvaliteta proizvoda, te samog sistema poslovanja. Sa implementacijom ISO standarda smo već krenuli, te u narednim mjesecima očekujemo i certifikat izdat od Njemačke kompanije za certificiranje TÜV SÜD“, kaže Lović. Firma Lović & Co pod ovim imenom postoji od 1997. godine, iako je njihov početak bio dosta prije samog rata i raspada bivše Jugoslavije. Danas je njihovo poslovanje odvojeno u dva sekora. Prvi i onaj po čemu su najviše prepoznatljivi su limeni krovovi i kompletna limarska galanterija. Proizvodnja, prodaja i montaža svih vrsta limenih krovova je naša osnovna branša. Drugi sektor je proizvodnja i prodaja svih vrsta metalnih ormara i metalne galanterije. Njihovi standardni proizvodi su ormari za hidrante, struju, grijanje, metalne police, kolica i paneli za alat, razni manji PTT ormari itd. Razne metalne ormare, i metalne komponente rade po narudžbi, uglavnom za zemlje EU.

poslovne novine

Iz Vlade Tuzlanskog kantona...

Dogovoreno unaprjeđenje privredne i kulturne saradnje sa Turskom

„U programu ove Vlade je da poslovne zone povećamo za 50%”

Premijer Tuzlanskog kantona, Kadrija Hodžić i predsjednik Skupštine TK, Slađan Ilić bili su domaćini sastanka s novoizabranim Ambasadorom Republike Turske u Bosni i Hercegovini, N.J.E. Sadikom Babür Girginom, koji je danas upriličen u Vladi TK. Sastanku je prisustvovala i trgovinski savjetnik Ambasade R Turske u BiH, Sevgin Gungor. Ovo je prva nastupna posjeta Tuzlanskom kantonu novog Ambasadora R Turske u BiH, a ujedno i Gradu Tuzli. Premijer Hodžić i predsjednik Skupštine TK, Ilić uputili su dobrodošlicu Ambasadoru Republike Turske, te izrazili žaljenje i suosjećanje sa narodom Turske zbog prirodne nesreće izazvane teškim požarima. Na sastanku je bilo riječi o ekonomskoj i kulturnoj saradnji TK i R Turske. Premijer Hodžić je predložio da se u narednom periodu organizira samit privrede, koji bi okupio privrednike TK i Turske, a u predstojećem periodu će se razmatrati dalji koraci.

„U programu ove Vlade je da poslovne zone povećamo za 50%”, naglasio je premijer Hodžić, izrazivši spremnost za unaprjeđenje saradnje s Turskom naročito na polju ekonomije. On je podjestio da je Univerzitet u Tuzli prvi u BiH uveo studijski program Odsjek za turski jezik i književnost. Ambasador Sadik Babur Girgin je izrazio zadovoljstvo dolaskom u Tuzlu i TK zahvalivši se Premijeru i predsjedniku Skupštine TK na dobrodošlici. Ambasador Girgin je istaknuo da je Tuzla važan industrijski centar regiona, zahvalivši se na podršci Kantonolnoj vladi zbog rješavanja problema

u kompaniji Soda Sisecam na početku mandata. „**Nama su važni uspjesi naših investitora, kako bismo mogli nastaviti s praksom dovođenja novih investitora u BiH**”, poručio je Girgin, ocijenivši Vladu TK inovativnom i progresivnom. Dogovoren je nastavak saradnje na jačanju odnosa između Ambasade Republike Turske i Tuzlanskog kantona naročito u oblasti privrede i kulture.

Otvaranje nove etape uspješne saradnje sa Brodsko – posavskom županijom

Prioritetne oblasti za nastavak saradnje privreda/gospodarstvo, zdravstvo, te obrazovanje

Nakon uspješno realiziranih projekata prekogranične saradnje „Inovativnim umom do pametnih škola” (PAMETNE ŠKOLE) i „Inovativnim umom do ICT pametnih škola” (PAMETNE ŠKOLE 2), Tuzlanski kanton (BiH) i Brodsko – posavska županija (RH) planiraju i nove zajedničke projekte. Tim povodom, a imajući u vidu početak programiranja novog finansijskog razdoblja 2021-2027. godina je u Lukavcu održan sastanak sastanak zvaničnika Brodsko-posavske županija i Tuzlanskog kantona.

Ovom prilikom rezimirani su rezultati prva dva projekta, te je konstatovano da je to izuzetno dobar osnov za unaprjeđenje saradnje i rad na novim projektima. U razgovoru sa predstavnicima Brodsko – posavske županije identificirano je da su prioritetne oblasti za nastavak saradnje privreda/gospodarstvo, zdravstvo, te obrazovanje. „**Ovaj radni sastanak je otvaranje jedne nove etape uspješne saradnje sa Brodsko – posavskom županijom iz Republike Hrvatske u realizaciji prekograničnih projekata koji se sufinansiraju iz euro – fondova. Ova saradnja se uklapa u razvojne perspektive novog budžetskog razdoblja Republike Hrvatske i Strategiju razvoja Tuzlanskog kantona. Sa ovim pristupom i novim projektima očekujem da ćemo znatno podići konkurentsku osnovu Tuzlanskog**

kantona i naravno ono što je najbitnije uvesti Tuzlanski kanton u 21. stoljeće, vrijeme velikih promjena, digitalizacije, inovacije itd.”, kazao je premijer Tuzlanskog kantona Kadrinja Hodžić. Kada je u pitanju privreda saradnja je moguća kroz unapređenje poduzetničke infrastrukture, jačanje kapaciteta malih i srednjih preduzeća, zelenu ekonomiju, regenerativnu poljoprivredu, te implementaciju projekata usmjerenih na istraživanje, razvoj i inovacije. U oblasti zdravstva buduća saradnja je moguća u okviru javnog zdravstva i borbe sa pandemijom COVID-19, te digitalizacije sistema zdravstvene zaštite, dok u obrazovanju predmet buduće saradnje može biti unapređenje energetske efikasnosti i korištenje obnovljivih izvora energije u školskim objektima, kreiranje zelenih zanimanja, rad sa darovitim učenicima i rad sa učenicima sa poteškoćama u razvoju. Bitno je naglasiti da su svi predloženi projekti usklađeni sa mjerama u okviru Strategije razvoja Tuzlanskog kantona 2021-2027. „S pozicije nekoga ko „ima znatno više utakmica u nogama” kada su u pitanju EU fondovi, ja bih danas istaknula da je Tuzlanski kanton, zajedno sa Centrom za razvoj i podršku, ispunio one osnovne uslove za upravljanje EU fondovima kada oni u tom obliku dođu u Bosnu i Hercegovinu. Na tom putu našli smo kvalitetnog i kreativnog partnera za uspješnu dugoročnu saradnju. Počeli smo sa dva projekta u sektoru obrazovanja, a danas otvaramo razgovore i usmjeravamo našu buduću saradnju. Želimo otvoriti područje saradnje i na poljoprivredu, gospodarstvo, start-up-ovi i sve ono što kao javni servis možemo staviti na raspolaganje privatnom sektoru”, kazala je ravnateljica Centra za razvoj Brodsko-posavske županije Mirela Brechelmacher. Podsjećamo vrijednost projekata Pametne škole i Pametne škole II iznosila je ukupno 6,8 miliona KM, a oba su sufinansirana sredstvima Europske unije u okviru Interreg IPA CBC programa Hrvatska –Bosna i Hercegovina – Crna Gora 2014.-2020. U okviru projekta Pametne škole investiralo se u energetska obnova objekata 7 osnovnih i srednjih škola, i to 1 u Brodsko – posavskoj županiji i 6 na području Tuzlanskog kantona, dok je u projektu Pametne škole 2 izvršena energetska obnova 33 školska objekta. U 18 škola u Tuzlanskom kantonu, peći na fosilna goriva biće zamijenjene pećima na drvenu biomasu/pelet, dok će na 15 školskih objekata u Brodsko-posavskoj županiji biti instalirani solarni fotonaponski sistemi za proizvodnju električne energije. Uz gospođu Brechelmacher, delegaciju iz Brodsko – posavske županije činili su i privremeni pročelnik Upravnog odjela za zdravstvo, socijalnu skrb i hrvatske branitelje Branko Sabo, ravnatelj Nastavnog zavod za javno zdravstvo Brodsko-posavske županije Ante Cvitković i pravica Nastavnog zavod za javno zdravstvo Brodsko-posavske županije Marija Karakaš. Osim premijera Hodžića u ime Vlade TK sastanku su prisustvovali ministar privrede Mevludin Hodžić sa saradnicima, ministar obrazovanja i nauke Elvis Baraković, ministar poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Vahidin Smajlović i ministar zdravstva Božo Jurić sa direktoricom Zavoda za javno zdravstvo TK Maidom Sarihodžić. Uz predstavnik Vlade, današnjem sastanku su prisustvovali i predstavnici Centra za razvoj i podršku, partnerske organizacije sa kojom je Vlada uspješno realizirala prethodna dva projekta.

Kinezi zainteresovani za ulaganja u Tuzlanski kanton

Prioritet nam je snaženje privrednih zona

Predstavnici Kinesko-evropske asocijacije za ekonomsku i tehničku saradnju (CEATEC) posjetili su Tuzlanski kanton, a Kadrinja Hodžić, premijer TK, s ministrima im je prezentovao prednosti ovog kantona, s posebnim akcentom na određene projekte koji bi mogli biti interesantni kineskim partnerima. **“Prioritet nam je snaženje privrednih zona, među kojima je privredna zona u blizini Međunarodnog aerodroma Tuzla, koja bi mogla biti zanimljiva kineskim investitorima. Također, čišćenje jezera Modrac te ulaganje u putnu infrastrukturu su prioritetni projekti u Tuzlanskom kantonu, a osim navedenog, tu je i u ulaganje u obnovljive izvore energije”**, kazao je Hodžić, izražavajući spremnost i otvorenost Vlade TK za svaki oblik saradnje koji može doprinijeti poboljšanju ekonomskih i socijalnih odnosa.

Pored navedenih oblika saradnje, pomenuti su i određeni potencijali u oblasti poljoprivredne proizvodnje, turistički potencijali koji mogu biti uobličeni u jedan brend i ponuđeni kineskim turistima, piše na stranici Vlade TK. Sastanak je, kako je rečeno, bio inicijalna prilika da se prezentuju oblasti u kojima bi se saradnja u narednom period mogla i konkretizovati. U narednom periodu uslijedit će operacionalizacija podijeljenih informacija, kako bi se mogle inicirati i konkretne aktivnosti. Asocijacija CEATEC posvećena je promociji trgovinskih i ekonomskih veza između Kine i Evrope, a svrha joj je promoviranje međusobnog razumijevanja i razmjene, kontinuirano iskorištavanje potencijala za saradnju između kineskih i evropskih kompanija, pomoć kineskim i evropskim kompanijama prilikom otvaranja tržišta, uvođenja sredstava, proizvoda, tehnologija i talenata te promoviranje pogodne interakcije između kompanija i vlada, izgradnja mosta direktne razmjene i saradnje između kineskih i evropskih kompanija i služenje svestranom razvoju ekonomskih i trgovinskih odnosa između Kine i evropskih zemalja.

D.K.

Statistički pokazatelji...

Drvni sektor u BiH za prvih pola godine zabilježio suficit od 725,7 miliona KM

Drvni sektor u Bosni i Hercegovini tradicionalno rezultira suficitom u robnoj razmjeni te je on u prvih šest mjeseci ove godine bio 725,7 miliona KM. U prvom polugodištu 2012. godine, prema podacima Vanjskotrgovinske komore BiH, izvoz drvnog sektora iznosio je 1,03 milijarde KM, što je za 263,03 miliona ili 34 posto više nego u istom periodu prošle godine. Istovremeno, povećan je i uvoz za 64,7 miliona KM ili 27 posto, što znači da ukupno uvezena vrijednost ovog sektora iznosi 304,7 miliona KM. **“Vrijednosno najviše izvozimo namještaj i njegove dijelove, a najznačajnija izvozna tržišta su Njemačka, Hrvatska, Nizozemska, Italija i Austrija. Najznačajnije izvozno tržište namještaja i njegovih dijelova je Njemačka, a u odnosu na prošlu godinu izvoz u Njemačku je povećan za 28,7 miliona KM ili 20 posto. Ostala značajna tržišta su Hrvatska i Nizozemska”**, podaci su Vanjskotrgovinske komore.

U Federaciji BiH u junu 57.769 turista, 51, 3% više nego u maju

Ukupan broj dolazaka turista u junu 2021. godine u Federaciju iznosio je 57.769 što je četiri puta više u odnosu na juni 2020. godine, a u odnosu na maj 2021. godine veći je za 51,3 posto. Učešće domaćih turista bilo je 45,9 posto, a stranih turista 54,1%. Ukupan broj noćenja turista u junu 2021. godine u Federaciji BiH iznosio je 124.271 što je četiri puta više u odnosu na juni 2020. godine, a u odnosu na maj 2021. godine veći je za 61,9 posto. Učešće domaćih turista u ukupnom broju noćenja bilo je 41,2 posto, a stranih turista 58,8 posto, podaci su Federalnog zavoda za statistiku. Prema vrsti smještajnog objekta najveći broj noćenja je ostvaren u okviru vrste Hoteli i sličan smještaj sa učešćem od 96 posto.

Veliki porast broja turista i broja noćenja u junu 2021. u odnosu na isti mjesec prošle godine je direktna posljedica pandemije Covid-19, jer su u istom periodu prošle godine objekti za smještaj gostiju bili gotovo u potpunosti zatvoreni. U strukturi noćenja stranih turista u junu u FBiH najviše noćenja ostvarili su turisti iz: Ujedinjenih Arapskih Emirata (23,8 posto), Saudijske Arabije (16,4 posto), Srbije (8,0 posto), Hrvatske (7,5 posto) i Kuvajta (3,7 posto) što je ukupno 59,4 posto. Turisti iz ostalih zemalja ostvarili su 40,6 posto noćenja. Broj raspoloživih kreveta u junu 2021. godine u FBiH iznosio je 26.059 što je za 17,7 posto više u odnosu na juni 2020. godine. Neto stopa iskorištenosti kreveta za vrstu Hoteli i sličan smještaj na području Federacije BiH iznosila je u junu 17,8%.

Tekstilni sektor BiH se oporavlja, izvoz povećan 11%

Izvoz tekstilne industrije Bosne i Hercegovine povećan je u prvom polugodištu ove godine za 71,4 miliona KM ili 11 %, sa ukupnom vrijednošću od 739,6 mil KM. U odnosu na prvi kvartal prethodne godine povećan je ukupan obim razmjene u tekstilnom sektoru, usljed povećanja i izvoza i uvoza. Vrijednosno BiH najviše izvozi obuću i dijelove za obuću, gdje su najznačajniji izvozni partneri i dalje zemlje Evropske unije. Najviše izvozimo u Italiju, a izvoz je povećan i prema Njemačkoj, podaci su iz analize Vanjskotrgovinske komore BiH. Uvoz tekstilne industrije je također povećan zahvaljujući povećanju uvoza pamuka, vate, prostirača, odjeće i obuće. U periodu januar-juni ove godine uvezeno je tekstilnih proizvoda i sirovina za tekstilnu industriju u vrijednosti od 941,8 mil KM, što je više za 122,1 mil KM ili 15 % u

odnosu na prvo polugodište prethodne godine. Vrijedonosno najznačajniji uvozni proizvodi su odjeća, obuća i dijelovi za odjeću i obuću. Uvoz obuće i dijelova ukupno je iznosio 154,5 mil KM, što je povećanje za 6,7 mil KM ili 5 % u odnosu na isti period prethodne godine. Najznačajniji uvozni partner je Italija, od koje je uvezeno ovih proizvoda za oko 20 mil KM više u odnosu na isti period prethodne godine. Uvoz je povećan iz Italije, Srbije i Njemačke. U prvom polugodištu je uvezeno odjeće i dijelova u ukupnoj vrijednosti od 153,3 mil KM, što je više za 40,8 mil KM ili 36 % u odnosu na prvo polugodište prethodne godine. Najviše odjeće smo uvozili iz Hrvatske i iz Turske.

D.K.

Statistički pokazatelji...

Izvoz iz BiH porastao za 31,1%

Izvoz iz Bosne i Hercegovine u prvih šest mjeseci ove godine iznosio je šest milijardi i 489 miliona KM, što je za 31,1 posto više nego u istom periodu lani, dok je uvoz iznosio devet milijardi i 613 miliona KM i veći je za 19,8 posto. Pokrivenost uvoza izvozom je iznosila 67,5 posto, dok je vanjskotrgovinski robni deficit iznosio tri milijarde i 124 miliona KM, podaci su Agencije za statistiku BiH. Izvoz u zemlje CEFTA je iznosio milijardu i 16 miliona KM, što je za 31 posto više nego u istom periodu lani, dok je uvoz iznosio milijardu i 215 miliona KM, što je više za 21,6 posto. Pokrivenost uvoza izvozom sa zemljama CEFTA iznosila je 83,6 posto. Izvoz u zemlje EU je iznosio četiri milijarde i 825 miliona KM, što je za 33,3 posto više nego u istom periodu prošle godine, dok je uvoz iznosio pet milijardi i 815 miliona KM, što je više za 19,8 posto. Pokrivenost uvoza

izvozom sa zemljama EU iznosila je 83 posto. Iako je visok procenat rasta izvoza posljedica činjenice da je u istom periodu prošle godine izvoz bio manji uslijed ekonomskih posljedica pandemije, to ne umanjuje pozitivna kretanja u robnoj razmjeni koja BiH bilježi u ovoj godini.

Izvoz bh namjenske industrije u prvih pola godine porastao za 20%

Izvoz namjenske industrije Bosne i Hercegovine za šest mjeseci iznosio je više od 131 milion KM i veći je za 20 posto u odnosu na isti period prošle godine, rečeno je Srni iz Vanjskotrgovinske komore Bosne i Hercegovine.

Namjenska proizvodnja koncentrisana je na proizvodnju municije te kao i uvijek ova kategorija bilježi najveće učešće u izvozu od 73,4 posto, a potom eksplozivi sa učešćem od 14,6 posto. Za razliku od prvih šest mjeseci prošle godine, kada je Bosna i Hercegovina najviše izvozila u Egipat - 32 posto, zatim u Saudijsku Arabiju 20 posto i Tursku 11,2 posto, ove godine je u prvih šest mjeseci namjenska industrija je izvozila u Sjedinjene Američke Države - 30 posto, zatim u Egipat 21,77 posto te Češku devet posto. Ostala značajna tržišta su Njemačka, Slovenija, Afganistan, Srbija, Švicarska, Kuvajt, Alžir i Bangladeš, istakli su iz Vanjskotrgovinske komore. Sekretar Grupacije namjenske proizvodnje pri Vanjskotrgovinskoj komori Adela Vukotić-Terek izjavila je Srni da se može pretpostaviti da će, kada se uporede podaci, ova godina za namjensku industriju Bosne i Hercegovine biti jednako uspješna kao i predpandemijska, rekordna 2019. "Uzimajući u obzir vrijednost izvoza namjenske industrije Bosne i Hercegovine te činjenicu da je riječ o veoma malom broju kompanija koje ga realizuju, možemo reći da se radi o značajnom potencijalu", istakla je Vukotić-Terek. Uprkos dobrim poslovnim rezultatima, prema njenim riječima, ovaj sektor privrede približava se svom maksimumu, nakon kojeg će, bez ozbiljnog ulaganja, modernizacije i razvoja naučno-istraživačkih projekata, biti nemoguće omogućiti dalje napredovanje i stabilan ekonomski razvoj ovog sektora. U prvom polugodištu ove, u odnosu na isti period prošle godine, uvoz namjenske industrije u Bosnu i Hercegovinu zabilježio je rast od 19 posto, a iznosio je 17,8 miliona KM. Jedina zemlja iz koje je uvezeno više od milion KM je Italija - 1,2 miliona KM. Prošlogodišnji izvoz namjenske industrije Bosne i Hercegovine iznosio je 198.525.304 KM i manji je za 44,5 miliona KM ili 18 posto u odnosu na 2019.

Prosječna neto plata u BiH u maju iznosila 981 KM

Prosječna mjesečna isplaćena neto plata u BiH u maju ove godine iznosila je 981 KM i nominalno je niža za 0,7 posto u odnosu na decembar prošle godine, te viša za 4,4 posto u poređenju sa majem lani. Najniža prosječna neto plata od 584 KM bila je u djelatnosti pružanja smještaja, te pripreme i usluživanja hrane, u građevinarstvu je iznosila 680 KM, dok je prosječna neto plata u administrativnim i pomoćnim uslužnim djelatnostima iznosila 675 KM, podaci su Agencije za statistiku BiH. Najveću zaradu imali su zaposleni u finansijskim i djelatnostima osiguranja 1.564 KM, u proizvodnji i snabdijevanju električnom energijom, plinom, parom i klimatizaciji prosječna neto plata

iznosila je 1.480 KM, a u sektoru informacija i komunikacija 1.439 KM. Prosječna mjesečna bruto plata u BiH za maj ove godine iznosila je 1.519 KM i nominalno je niža 0,5 posto u odnosu na decembar lani, te viša za 4,7 posto u poređenju sa majem prošle godine.

Prosječna junska plata u Federaciji BiH bila 999 KM

Prosječna junska neto plata u Federaciji BiH iznosila je 999 KM i nominalno je viša za 1,7 posto, a realno za 1,5 posto u odnosu na prethodni mjesec. U odnosu na juni prošle godine, prosječna junska neto plata nominalno je viša za 4,8, a realno za tri posto, objavio je Federalni zavod za statistiku. Najveće povećanje prosječne mjesečne isplaćene neto plate zabilježeno je u finansijskim i djelatnostima osiguranja - za 17,9 posto, gdje se povećao i broj zaposlenih za 0,4 posto, zatim u poljoprivredi, šumarstvu i ribolovu za tri posto, dok je broj zaposlenih u ovoj djelatnosti ostao na istom nivou. U isto vrijeme najveće smanjenje prosječne junske neto plate zabilježeno je u javnoj upravi, i odbrani, te obaveznom socijalnom osiguranju, i to za 0,5 posto, dok je broj zaposlenih smanjen za 0,1 posto. Smanjenje prosječne neto plate zabilježeno je i u pružanju smještaja, te pripremi i usluživanju hrane (hotelijerstvu i ugostiteljstvu) za 0,4 posto, dok se broj zaposlenih u ovoj djelatnosti povećao za 5,2 posto.

D.K.

Led display na zgradi Komore...

NOVA USLUGA ČLANICAMA I FIRMAMA U TK

Poštovani, Led digitalno oglašavanje, u poređenju s tradicionalnim medijima oglašavanja, poput billboarda, čijeg se sadržaja jedva sjeti manji od 40 posto gledatelja, u zadnje vrijeme ima velike prednosti. Osim mogućnosti višestrukog reklamiranja jednog oglašivača na istom mediju, dokazano je da su pokretne reklamne poruke daleko više privlačnije nego statične reklame. Obavještavamo vas da je Kantonalna privredna komora Tuzla u prilici ponuditi vam oglašavanje na našem led displayu po povoljnim uslovima.

POSTANITE PARTNER KANTONALNE PRIVREDNE KOMORE TUZLA!!!
OGLASITE SE NA NAŠEM LED DISPLAY PROSTORU!!!
ISKORISTITI IZUZETNO POVOLJNE GODIŠNJE I ŠESTOMJESEČNE PONUDE!!!
POSEBNE POGODNOSTI ZA FIRME ČLANICE KOMORE!!!

Kantonalna privredna komora Tuzla

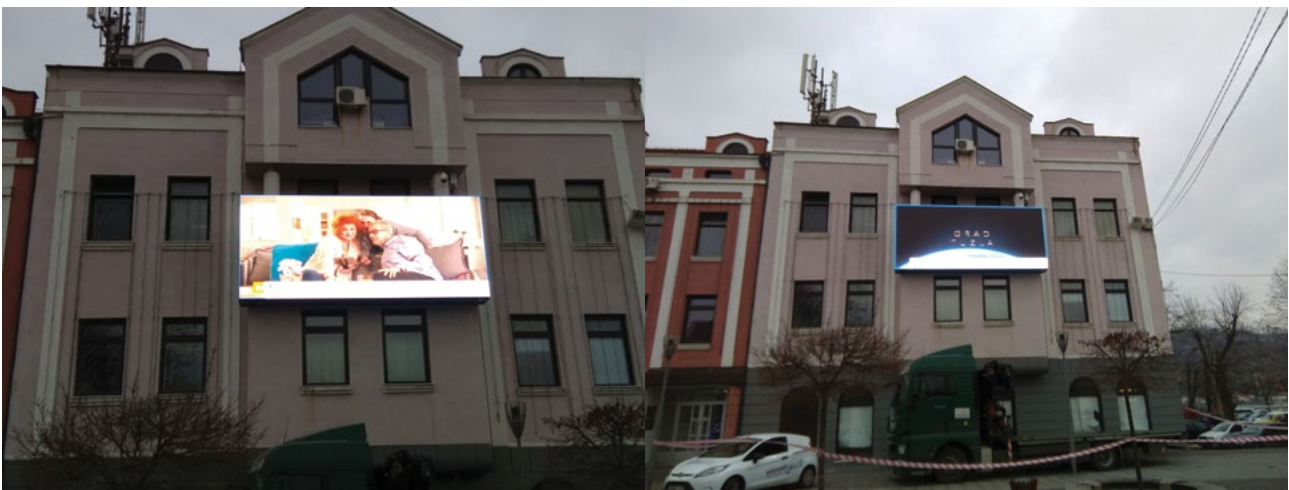
Kontakt osoba: Dino Kalesić

mob: 061/164-311

tel: 035/369-562

mail: dino@kpktz.ba

POSJETITE NAS! DOĐITE DA SE DOGOVORIMO!!!

Statistički pokazatelji...

Vanjskotrgovinska razmjena Tuzlanskog kantona I-VI 2021

U prvom polugodištu 2021. godine ostvaren je ukupan izvoz iz Tuzlanskog kantona u vrijednosti od 971 milion KM. U odnosu na prvo polugodište prošle godine to je rast izvoza od 21%. Međutim, treba uzeti u obzir da je ovaj period prošle godine obilježen značajnim ograničenjima u poslovanju kako u BiH tako i širom svijeta, lockdownom, otežanim međunarodnim transportom kao i zatvaranjem fabrika usljed pandemije.

Poredeći sa prvim polugodištem 2019. godine, u kojem je izvezeno roba u vrijednosti od 905 miliona KM, došlo je do rasta izvoza od 7,2% u 2021. godini. Ipak, moraju se uzeti u obzir inflacija koja je sveprisutna širom Evrope i svijeta, kao i rast transportnih troškova. Prema tome, rast vrijednosti izvoza je rezultat rasta cijena, više nego povećanja obima poslovanja i ugovaranja nekih novih velikih izvoznih poslova.

Tuzlanski kanton je drugi najveći izvoznik (odmah poslije ZDK) iz Federacije BiH sa 22,06% učešća u ukupnom izvozu, dok u ukupnom uvozu učestvuje sa 16,2%, čime se takođe nalazi na drugom mjestu, odmah poslije Kantona Sarajevo.

U periodu I-VI 2021. došlo je do rasta uvoza od 24%, sa ukupnom vrijednosti uvezene robe od 1.093.878.000 KM. Ostvarena je pokrivenost uvoza izvozom od 88,75% i vanjskotrgovinski deficit od 123.069.000 KM. Najveći izvoz je ostvaren u Austriju, Njemačku i Rusku Federaciju, dok je najveći uvoz ostvaren iz Njemačke, SAD i Srbije.

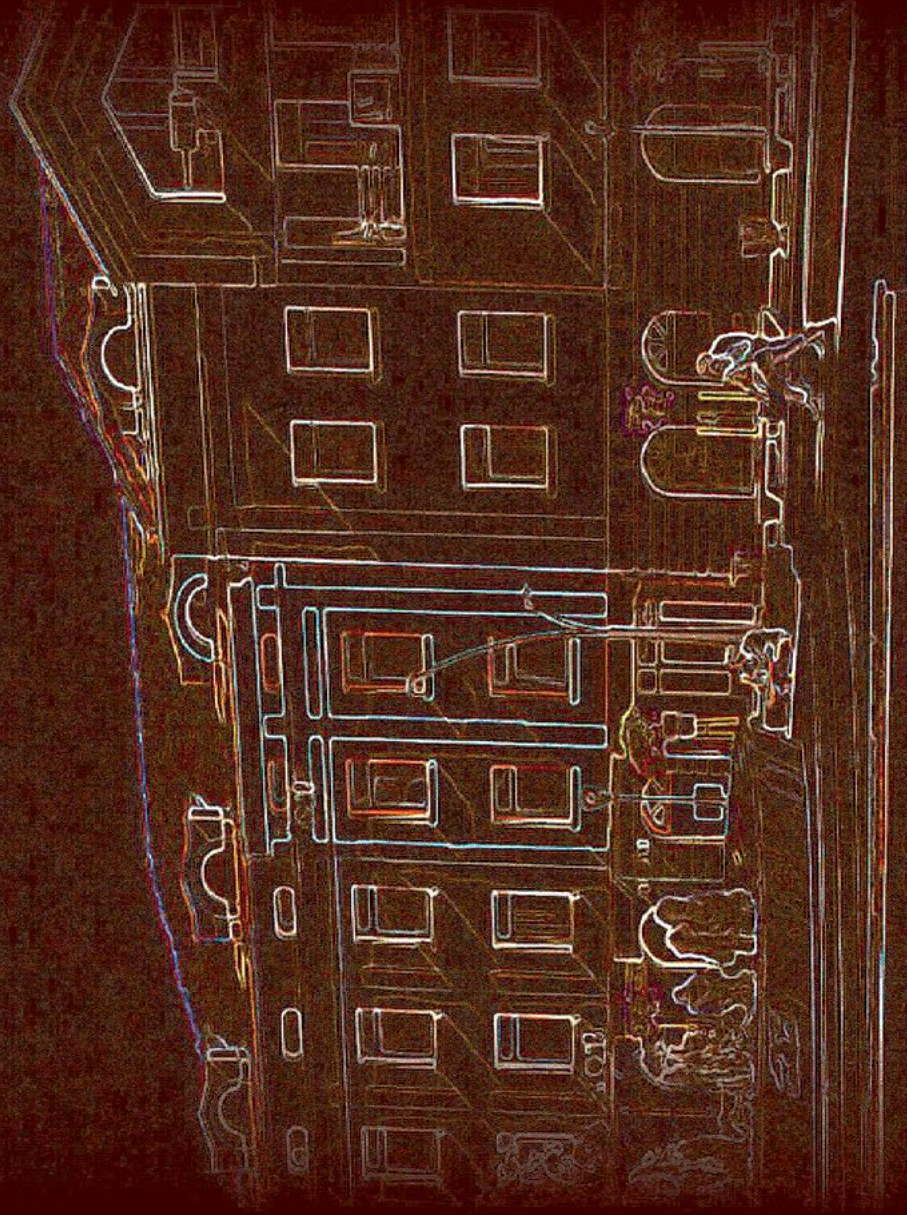
U svakom slučaju, primjetna je lagana normalizacija poslovanja u industrijskom sektoru koji je izvozno orjentisan i nadamo se da ćemo do kraja godine moći govoriti o pozitivnim rezultatima. Za to je svakako osim masovne imunizacije stanovništva da bi se izbjegla nova ograničenja, neophodno i stvaranje podsticajnog poslovnog ambijenta te stvaranje životnih uslova u kojima će mlada, kvalifikovana radna snaga odlučiti ostati.

Grad/Općina	Izvoz (000 KM)	Uvoz (000 KM)	Pokrivenost (%)	Saldo (000 KM)
Banovići	4.337	2.937	147,65	1.399
Čelić	5.453	4.641	117,5	812
Doboj-Istok	4.477	12.260	36,52	-7.783
Gračanica	133.535	119.999	111,28	13.536
Gradačac	227.008	190.680	119,05	36.329
Kalesija	38.612	42.484	90,89	-3.871
Kladanj	6.928	4.356	159,07	2.573
Lukavac	292.286	241.067	121,25	51.218
Sapna	364	656	55,51	-292
Srebrenik	41.312	59.053	69,96	-17.742
Teočak	225	47	481,61	178
Tuzla	156.291	297.998	52,54	-141.707
Živinice	59.981	117.701	50,96	-57.720
UKUPNO	970.809	1.093.878	88,75	-123.069

STRUČNA SLUŽBA KOMORE

THE CHAMBER OF ECONOMY OF TUZLA CANTON

TUZLA CANTON

Your Business Partner

